

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilogi ter s „Kazipotem“ ob novem letu vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrt leta 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 viš.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa o 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlano naročnina se ne odraha.

Oglaš in poslanec se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglašev odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavric

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorice. — Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunaki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna: A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

„Nostra maxima culpa!“

V.

Gledé posta zavzema Vogrinec to stališče, da naj se razteza zapoved, postiti se, le na tri zadnje dneve velikega tedna in pa na pepelnico sredo, vse drugo postenje pa naj bo le svet, in ne več zapoved, svet, storiti dobro delo.

Petje v cerkvi naj se vrši v jeziku ljudstva, izvzemši maše, ki se bere v latinskem jeziku. Ljudstvo misli in čuti v svojem jeziku, zato naj se mu da prilika, dajati Bogu čast v tem jeziku, to je peti v materinščini.

Božjo službo naj opravlja duhovnik dostojno, naj se obnaša božji službi primerno, ne tako, kakor se pogostoma godi, da se obnašajo duhovniki pred oltarjem pa na leci kakor bi bili doma ali v gostilni. Brbljajo mašo tje v en dan, gestikulirajo z rokami, no... znano je, da marsikateri litanje ob praznikih nedeljah je pel že marsikateri duhovnik karivnostnosladkoginjen!

Celibat! Vogrinec se bavi na široko in temeljito s celibatom ter kaže na vse gorje, katero rodi ta obveza duhovnika. Zastopa to stališče, da le oni duhovniki, ki se čutijo zadostno močne, naj se ne bi ženili, da bi tako se lažje delali za božjo stvar, za vse druge pa je celibat neopravičena prisiljenost. Vogrinec pove odkritosrčno, da se pristeva onim, ki ne verujejo, da se drži celibat v znatnem delu duhovščine, tako da se more radi tega vsej duhovščini izreči očitjanje. Iz zgodovine pa bi se dalo dognati, da se vzajemno zlagata mravnost duhovščine z mravnostjo ljudstva. Omne malum ex clero, sicut rex, ita grex! Ako bi se napravil šematizem o farovskih gospodinjah, bi se naslo v njem zanimiv material. Nobena škofija ne more drugi ničesar očitati v tem pogledu. Povsodi je jednako, ker se po večini nikjeri ne drži celibata. Končno pravi Vogrinec: Nobenega duhovnika naj se ne sili ne k temu, da naj ostane neoženjen, pa tudi ne, da naj se poroči. Celibat naj se smatra za dober svet za one, ki so si postavili visje življenske cilje ter so si tudi v svesti zadostnih močij, da bodo mogli držati celibat v vsej čistosti...

Celibat spravi marsikakega duhovnika na kriva pota ter mu je prizadjal že obilo sitnostij in ga stal že lepe novice. In prav celibat je nemalo kriv, da je nastalo med duhovščino nemoralno geslo: Ne glej, kaj delam, glej me, kaj učim! Ta je res lep: On bo gresil ter se udajal svojim strastem, kmil zapovedi, ti njegova ovčica, pa ne smeš gledati tega, ne smeš vedeti za to, marveč ga moraš poslušati le, kadar propoveduje o čistosti itd., in ravnati se moraš po tem nauku. Slabo priporočilo za nauk. Exempla trahunt. — Ako bi zdravnik priporočal bolniku zdravlila, rekoč: Le pij jih, ali jaz jih ne bom, kadar tako zbolim, bo imel bolnik malo zaupanja vanj. Kako naj priprosto človek veruje, da je nečistost tak velik greh, ko pa vidi pred seboj nečistnika v posvečeni obleki! Gledé na nauk, kateri mu daje, dostavlja priprosto človek: E, živeti je tudi treba po tem nauku, kaj le nauk sam na sebi! Celibat je rodil že obilo pohujšanja, vzel marsikateremu ugled, sploh je zapoved, ki škoduje vsej duhovščini. O žrtvah celibata moramo pogosto pisati pa tudi o strašnih rečeh, katere uganja ta ali oni celibatar. Prepovedan sidi je disal že Adamu v raju, takisto diši tudi se dandanašnji. Pri tem pa gre marsikak daleč čez meje ter uganjajo reči, katerih drugi navadno ne delajo. V roke nam je došel pred kratkim točen prepis pisma nekega župnika (ne v naši deželi) ki v kopilšču piše svoji „kuharici“, ki je bila na tem, da mu kmalu kaj „prinese“. Uči jo, kako naj se izgovori gledé očetovstva, potem pa meče na papir svoje mesene občutke do nje v takih besedah, da človek to težko čita. Če se mu reče svinjar, je rečeno jako milo; po prečitaniu pa prideš nehote do zaključka, da tako more pisati le kak posvečen celibatar!... Župniku Vogrincu so poznate vse take komedije, zagadel pa se izreka tako ostro proti celibatu; hoče dobro duhovščini in ljudstvu, hoče odpraviti pohujšanje, dvigniti svetost zakona, pred vsem pa izvleči iz mlake tisti velik del duhovščine, ki tava v njej prav vsled prisiljenega celibata.

Gledé plačila duhovščine želi Vogrinec, da bodi pošteno, primerno delu ter urejeno. Dandanašnji se dobi duhovnike, katerim se

godi strašno dobro ob mlem delu v komodni fari, dočim so tudi taki, katerim nikakor ne gre sijajno, ker je dosti dela pa premalo dohodkov. Radi tega hoče Vogrinec ureditev teh razmer, tako da bode odškodnina za delo pravična ter dohodki pravilno razdeljeni, ne pa odvisni od protektoratov ter raznih drugih rečij.

Dopisi.

Iz Doberdoba. — Naš nunc se spet oglaš. Da ima se toliko korajže, boste vprašali. Saj se je vendar umaknil iz peresnega boja, ko je doigral svojo klaverno vlogo v „Gorici“, s političnega pozorišča je tudi odnesel pete — koj takrat, ko je odkuril iz volilne sobe, se je namreč „odpovedal“ tajnistvu — in zdaj da se se postavlja? Če je to res, pa je don Antonio — junak! In vendar je vse prej kot junak! Vrgel je v stran svoje skrhano človeško orožje, elekkel je navadnega človeka-zemljana in oblekel na-se posvečenega božjega namestnika, ter kot tak — nezmotljiv in nedotakljiv — pričel boj. Preteklo nedeljo se je naš nunc razkoratil na priznici. Ves čas, ko sta „Soča“ in „Primorec“ priobčevala dopise o našem nuncu, je slednji na altarju molčal kot zid; v nedeljo pa se je naenkrat razčepiril. Začel je z liberalnimi časopisi. Teh pošten kritičen ne čita, ker samo opravljajo in čast kradejo poštenjakom kakor n. pr. meni. Poglejte, ljudje božji, ali se mi ne krivica, huda krivica godi od teh liberalcev, ki iščejo pezdiranje, čisto majhne pezdiranje v mojem očesu, sami pa velika težka bruna v svojih očeh nosijo. Mari bi pred svojim pragom ponehali. Lepo vas prosim, ljubi Doberdobci, nikar se ne vdajate regresni radovednosti in ne čitajte teh liberalnih časopisov, drugače boste na vse zadnje res verjeli, da sem takšen nepridiprav, kakor me tam slikajo. In glejte, kakšen greh si s tem nakopljete na svojo dušo. Mislili si boste na vse zadnje, da vam jaz morda slabo želim, jaz, ki vas tako ljubim, da bi srčno kri za vas prelil. Poglejte, ljubi moji Doberdobci, ali imate na svetu boljsega prijatelja od mene? Zatorej, moji dragi, proč z liberal-

nimi časopisi, v vaših hišah naj se udomačijo naši katoliški časopisi, kjer najdete vse potrjeno, kar vam jaz tukaj pravim. Iz katoliških časopisov, prejem vam, naučite se vsaj duhovnike spoštovati, če ne drugega, in tudi odpustiti jim, če so ravno kaj malega pregressili. Pa to vas tudi nič ne briga, če oni grešijo, dovolj je za vas, da vam lepe nauke dajejo. In še nekaj vam na srce polagam. V sredo pridem p birit velikonočne listke, a nikar ne mislite, da sem tudi letos tistih vaših jaje tako potreben kot navadno, kdor mi ne da, od tistega ne vzamem nič.

Lepo in ginljivo nam je nunc pridigal preteklo nedeljo. Zvesto smo ga poslušali kakor onikrat, kadar nam je svete maše na oltarju obljuboval, in skoraj da nismo zajokali...

Nedavno je kmetič prodal občini nekaj zemljišča; treba mu je bilo pobotnice in zato se obrne s prošnjo k tajniku-nuncu. „To ni moje delo“, zarenči prijatelj ljudstva in hiti dalje pisati vol'ne listke za drugega tudi velikega prijatelja našega kmela.

Malo modri Doberdobci, ki se tema svojima prijateljema tako ustavljajo! Nespačetni so, ker ne spoznajo dobrot županov-nuncuče vlade. Ne ostaja drugega nego jih k temu prisiliti, mislila sta poštenjaka, ter začela svoje delo. Vzela sta si seveda pomagat. Da je tudi farovška Maricka bila pri delu, povedali smo že zadnjič. Županova boljša polovica se je tudi hrabro držala. Ni ravno lahka stvar meriti se s tem kirasirjem. Da je namreč tudi naš župan v krilu — Doberdobci smo že tako sretni, da imamo dva župana, enega v hlačah, enega v krilu — posegel v volitve, ni treba dvomiti. Ta župan si je mislil, da ni dovolj eden zandar, da bo vzdrževal red pred voliščem, zato se je tudi prav babje-mogočno — hoteli smo reči — moško-mogočno pred volilno dvorano postavljati. Pa ne mislite, da kot navaden prostak, marveč kot general, vsled česar se je čutil poklicanec, pošiljati zandarja po volilce. Tudi županov Mihec je pridno pomagal očetu; opravljal je najnižja opravila, nizka, da se ne najde kmalu kdo, ki bi se jih upal opravljati. Celo do postelje je prodrl, kjer je ležal

— 72 —

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

Drugi del.

(Dalje.)

„Držal je besedo. Minul je cel dan, vsa prihodnja noč, ne da bi ga zopet videla. Toda tudi jaz sem držala besedo ter nisem jedla in pila. Bila sem pripravljena umreti la roto, kakor sem mu povedala.

„Dan in noč sem prebila v molitvi, kajti upala sem, da mi Bog odpusti moj samomor.

„Prihodnjo noč se odpro vrata; ležala sem sredi sobe na tleh, moči so me pričele zapuščati.

„Pri šumu se oprem na jedno roko.

„Torej, mi pravi neki glas, ki se je tresel v mojem ušesu prestrašno, da bi ga ne spoznala vnovič, torej ali smo postali nekoliko mirnejši in ali hočemo svojo prostost samo za obljubo molččnosti? Jaz sem dober človek, pristavi, in dasi ne ljubim puritancev, pustim, da se jim godi popolna pravica, kakor tudi puritankam, če so lepe. Čujte, prisezite mi na križ, in več ne zahtevam od vas.

„Na križ! vskliknem, vzravnavši se, kajti pri tom ostudnem glasu sem dobila nazaj vse svoje moči. — Na križ! Prisegam vam, da mi ne zapre ust nobena obljuba, nobena grožnja, nobena muka. Na križ! Prisegam vam, da vas postavim povsodi na sramotilni kamen kot morilca, kot roparja časti, kot ničvredneža. Na križ! Prisegam, če se mi posreči priti od vas, da pozovem vse človeštvo k maščevanju nad vami.

„Čuvajte se! vsklikne glas s pretečim izrazom, katerega še nisem slišala, imam namreč neko skrajno sredstvo, zapreti vam usta ali vsaj preprečiti, da se vam ne verjame nobena beseda. A poslužim se ga šele v skrajni sili.

„Zbrala sem vse svoje moči, da sem odgovorila s smehom.

„Spoznal je, da mora vladati med nama od zdaj naprej večni boj, boj na življenje in smrt.

„Čujte, reče, dovolim vam še današnjo noč in jutrajšnji dan; premislite si: če mi obljubite molčati, vas bode obdajalo bogastvo, spoštovanje in celo čast; če mi bode grozili, vas obsodim k onečaščenju.

„Vi, vskliknem, vi!

„K večnemu, neizbrisljivemu onečaščenju!

„Vi! ponovim. — O, povem vam, Felton, smatrala sem ga blaznim.

„Da, jaz! ponovi.

„Ah, zapustite me, mu pravim jaz, pojdite ven, če nočete, da pred vašimi očmi razbijem glavo ob steni.

„Dobro, pravi on, vi hočete, torej na svidenje jutri zvečer!

„Jutri zvečer! odvrnem jaz, se zgrudim ter pričnem vsled jeze grizti preprogo.

Felton se nasloni na mobilijo, in milady spozna z vrazjim veseljem, da mu odpove moč morda še pred koncem povesti.

XXVII.

Sredstvo za klasično tragedijo.

Po hipnem molku, katerega izrabi milady v to, da opazuje mladega moža, ki jo je poslušal, nadaljuje: „Skoro tri dni nisem niti jedla niti pila; trpela sem strašne muke: večkrat mi je bilo, kakor da tlačijo moje čelo oblaki ter mi zatirajo oči: bila je blaznost.

„Prišel je večer, bila sem tako slaba, da sem omedlela vsak hip, in kolikorkrat sem omedlela, sem se zahvalila Bogu, kajti mislila sem, da moram umreti.

„Tekom jedne teh omedlevic sem začula, kako so se odprla vrata; strah me je vzbudil vnovič k zavesti.

„V spremstvu zakrinkanega moža in zakrinkan tudi sam je vstopil v mojo sobo; toda spoznala sem njegov korak, spoznala njegov glas, spoznala njegov dostojanstveni pojav, ki ga je dalo peklo njegovi osebi v nesrečo človeštva.

„Torej, mi reče, ali ste sklenila, priseči mi, kar sem zahteval od vas?

„Sami ste rekli, da vstrajajo puritanci pri svoji prvi besedi; mojo besedo ste slišali, namreč besedo, da vas bodem zasledovala na zemlji pred sodnim stolom ljudij, v nebesih pred sodnim stolom Boga!

„Torej vstrajate pri tem?

„To prisegam pred Bogom, ki me čuje: ves svet pozovem k pričevanju vašega zločina, in to tako dolgo, da najdem maščevalca.

telesno in še bolj duševno izmučen stari mož, in skušal vletiti ga na volišče. Je to oni mož, o čegar očetu smo že povedali, da je zupanovemu očetu jamčil, da si je mogel vzeti na upanje — mernik sirka. Ta mož je sedaj glavno vsled zupanovih spekulacij prišel skoraj na berasko palico. A to, vse to še ni bilo dovolj našemu pošteni zupanu. Ni mu bilo dovolj, da je moža gmotno izkoristil, ne, da mu je izsesal njegove telesne moči, ne, to še ni bilo dovolj, še dušo mu je hotel iztrgati iz telesa! „Pejte volit, ce ne vas vrzemo s hise“ jecal je zupanov Mihec nad onim revežem in vlekel ga s postelje.

„Ti si moj suženj, zato moraš biti moj z dušo in s telesom“ je zupanova parola in tej paroli se mora vsak njegov dolžnik ukloniti, če ne gorje mu! V zadnjem času je sicer začel uvidevati, da s tem strahovanjem ne pride daleč, da doseže le nasprotno od svojega namena, zato je začel ubirati sedaj drugo politiko, politiko prilizovanja. Če s tem kaj doseže, je zopet drugo vprašanje. Ljudje so spoznali kako, katera — naj bo še tako prilizljena — ostane vendar zmiraj kača. Radi tega se tudi pred njo varujejo.

Domače in razne novice.

Imenovanja v justični službi. — Poleg že naznanjenih imenovanj navajamo še ta-te: Dež. sodna svetnika v Rovinju dr. Andr. Sancin in dr. A. Verona sta imenovana svetovalcema na deželni oziroma trgovski in pomorski sodniji v Trstu. Sodni tajnik pri tej slednji sodniji Viktor Garzon je imenovan svetovalec pri isti sodniji. Drž. pravdn. namestnik v Rovinju dr. A. Sbisa in tajnik Jos. Luciani v Trstu sta imenovana svetovalcema. Deželno-sodnimi svetovalci in predstojniki okrajnih sodnij sta imenovana: okrajni sodnik Alojzij Martinelli v Poreču in Rihard Paulin v Podgradu. Oba ostaneta na svojih dosedanjih službenih mestih. — Okrajnimi sodniki se imenovani: sodni adjunkti Emil Renčel v Poreču za Gradisce, Ivan Cegnar v Labinju za Losinj in Maks Černe v Voloskem za Krk. Sodnim tajnikom je imenovan okrajni sodnik dr. Marko Cosulich v Losinju za trgovsko in pomorsko sodnijo v Trstu.

Ispiti za učno usposobljenjo na ljudskih in meščanskih šolah se prične pri komisiji v Kopru dne 9. maja t. l. jutraj ob 8.

Smrtna kosa. — V sredo zvečer je izdihnil v Ajdovščini gospod Mihael Pezdich, tamkajšnji c. kr. postar. Kratka pa mučna bolezen, pljučnica, je položila 62 let starega moža v grob. Pokojni Pezdich je služboval v Ajdovščini od leta 1899, kjer je bil povzidan v postarja prvega razreda. Pri postu pa je služil že od leta 1862, in sicer v Novem mestu, na Razdrtem, na Permanih na Kastavščini v Istri, odkoder je prišel leta 1877.

v Solkan, kjer je služboval 22 let. Postar Pezdich je bil dober mož, zategadel je bil povsodi priljubljen, kjer je služboval, zlasti je ostal v najlepšem spominu Solkanecm izza dolgoletnega službovanja med njimi. Njegova družica v življenju je umrla v letu 1895. v Solkanu. Iz tega zakona sta hči Ljudmila, omožena Bratina v Bovecu, pa sin Anton, c. kr. poštni oficijal v Gorici. Pogreb v Ajdovščini je bil jako lep ter udeležba obilna, kar prav kaže na priljubljenost pokojnega postarja. Bodi mu blag spomin! Preostalima izrekamo naše iskreno sožalje.

Vinogradnikom. — Prihodnji teden poučeval in razkazoval bodem podpisani v sledečih krajih trtno cepljenje v zeleno: St. Ferjan v ponedeljek ob 8. zjutraj (na postu), Kojsko v ponedeljek ob 4. popoldne (gostilna Marinic), Smartno v torek ob 8. zjutraj (sola), Vianjevik v torek ob 4. popoldne (sola), Fojana v sredo ob 8. zjutraj (sola), Hrusovlje v sredo ob 4. popoldne (sola), Medana v četrtek po blagoslovu (sola), Pod-sabotin v petek ob 8. zjutraj (sola), Pevma v petek ob 4. popoldne (sola), St. M. ver v nedeljo po blagoslovu (sola). Vse vinograd-nike gornjih krajev vabim, naj se udeleže pouka. Posebno odrasla mladina naj ne zamudi dane ji prilike, da se izuri v cepljenju. Če mogoče, naj prinese vsakdo dobro nabru-sen nož s seboj. Obenem s cepljenjem po-jasnjeval bodem različna vprašanja, katera stavi lahko vsakdo iz vseh kmetijskih panog.

Anton Strekelj, potovalni učitelj kmetijstva.

Za slovensko vseučilišče. — Zadnjič smo poročali v razgledu, da se je vršil na Dunaju lep shod slov. akademikov, na katerem so z nova povzdignili svoje glasove po slovenskem vseučilišču v Ljubljani. Akademik Žerjav je imel o tem našem perečem vprašanju govor, iz katerega posnemamo to-le:

Kolikokrat smo se že zbrali slovenski dijaki, da ponovimo svojo staro zahtevo po slovenski univerzi v Ljubljani, nikdar nismo tega storili pod utisom tako dalekosežnih dogodkov, kakor so se pojavili zadnji čas na dunajski univerzi, se nikdar nismo tega storili tako upravičeno kot danes, saj smo neposredno tangirani, ko se nam je ne-le od nemško-dijaške, ampak tudi od uradne strani dalo čutiti, da nas tu le težko trpe. Začutili smo bridko, da smo tukaj tuji med tuji. Poleg vseh onih stoterih argumentov, s katerimi smo toli in tolikokrat dokazali možnost in upravičenost slov. vseučilišča, nam danes dejstvo, da se nam je namignilo, kje so vrata, polaga zopet na usta vzklik: dajte nam slovensko univerzo v Ljubljani! Zahteva po slov. univerzi pomenja toliko kot kulturno osamosvojitve, ko-rak h kulturni avtonomiji Slovencev. Kot taka je nasprotna centralizmu, naj si bo že nemški ali avstrijski državni, kar je itak navadno eno in isto. Dunajska univerza je bila in je še danes reprezentant avstr. državnega cen-tralizma. Današnji ustroj vseh avstrijskih uni-

verz, ki se med sabo lotijo le po utnem, uradnem in morda se po izpravevalnem je-ziku, bistveno pa v ničemer, je rezultat re-formne dobe od l. 1849 do 1873, v glavnem po idejah grofa Thuna. Z reformo dunajske univerze je slavil zmago avstrijski centrali-zem: nikjer narodov, le država in poleg nje malo avtonomije akad. senata. Reforma je izključila nemški nacionalizem ravnotako z univerze, kakor vse druge narodnosti. Zgo-govinsko se torej da vse prej dokazati, kot kak nemško-nacionalni značaj dunajske uni-verze na samodržavnem c. kr. temelju. Moč Slovanov je v tem času zrastla, in z njo upliv na državo, seveda še ne dovolj in sorazmer-no. Danes kljub vsem nemskim naporom ni več možno reči, da mora biti avstrijska vlada na vsak način nemška. Ponarodenje dunajske univerze pomeni toliko, kot popolno priznanje v kulturnih zadevah, da so imeli prav oni, ki so od nekdanjih zahtevali, naj se lotijo na-rodi „od mize in postelje“. Mi Slovenci s tem, da opozarjamo na avstrijanstvo in dr-žavni značaj dunajske univerze, nečemo za-pustiti prapor avstrijski, ki so ga Nemci vrgli od sebe, s tem vzeti nase. Če danes mi nekdanjega centralizma sad, to je anacio-nalizem in c. kr. temelj dunajske univerze branimo, ne delamo tega morda iz samega antagonizma proti Nemcem, ampak, ker smo v silo branu. Zgrabititi smo morali za sred-stvo, ki ga drugače nečemo jemati v roke, a dovoljeno nam je, ker nam gre za kožo. Danes zahtevamo slovensko univerzo, dokler je pa ne dobimo, pa najdoslednejši anacio-nalizem dunajske univerze, iz katerega sledi za nas popolna enakoveljavnost na njenih tleh. Mi bomo ovirali razvoj dunajske c. kr. avstrijske univerze v nemškonarodno univerzo, dokler se ne izpolni nas ceterum censeo: univerza v Ljubljani. Že sto let se oglaš-a Slovenec, naj se mu da univerza. V zadnjih 50 letih je sorazmerno veliko izvršil, ko je stopil z uspehom med kulturne narode. Slo-venskih visjih gimnazij se ni. Malo več volje pri vladi, še bolj pa malo več delavnosti na slovenski strani, in ta nedostatek je brz od-pravljen. Naš narodni, kulturni pa tudi dr-žavni interes, dalje interes vseh onih, ki jih prenapolnjevanje dunajske univerze ovira pri študijah, torej potreba razbremenitve — vse to govori za slov. univerzo.

Narod slovenski potrebuje univerzo v Ljubljani, da povzdigne svojo kulturo, da si dobi zmognih uradnikov, da mu ne bodo si-novi nosili milijonov drugam, nazaj pa pri-nesli tujinstva. Prepričani smo, da bi gresili na jugoslovanstvo, če bi pritrdili besedam, ki jih je rektor Escherich pospešal hr-vatskim dijakom, da nimajo oni, kakor je čital v nekem hrvatskem listu, interesa na univerzi v Ljubljani. Zavrnilo so ga s pou-darjanjem reciprocitete naših interesov. Pre-dno končam in predložim resolucijo, povem še nekaj, kar se specijelno tiče slovenskega dijaštva. Vedno smo bili navdušeni bojovníki za slov. univerzo. Poleg manifestacije moremo

zanjo narediti še nekaj jako realnega. Če se naši želji ugodi, in to mora priti prej ali slej, se moramo pripraviti, da zasedemo vseučilišče z domačimi izvezbanimi močmi. Tu je prilika, delati za univerzo: temeljito studirajmo, da se moremo kje usposobiti za docente in smo pripravljeni za ljubljansko univerzo. Naj je naša politična moč še tako mala, in naj so Slovenci gmotno še tako slabi, za taka koristna, resna in dalekosežna prizadevanja bomo lahko našli pomoči. To bo poleg naših manifestacij najboljša pot, po kateri more dijak v veliki meri si pridobiti zaslug za prvo in najvišjo zahtevo Slovencev: za slovensko univerzo v Ljubljani.

Katoliški duhovnik dal pokopati Sloveka kakor psa. — V Marijcelji nad Kanalom ob meji je sel kmet Anton Znidar-čič dne 21. pr. m. iz hise. Ker ga le ni bilo nazaj, so ali gledat za njim ter so ga našli obešenega na drevu. Ni znano, kake okoli-ščine so gnale ubogega moža v smrt, čuje pa se tudi glas, da je bil malce zmešan. Ali kratko rečeno: pravi vzrok nam še ni znan. Da je pa gnalo kaj posebnega Znidarčiča do tega, da se je obesil, to je gotovo. Bog ve, kaj je bilo, Bog ve, koliko je trpel, predno si je vzel življenje. Ko so naznanili duhov-niku, ki pastiruje v marijceljski županiji ter včasih sliši na ime Šmid, včasih pa na no-beno, se je baje obrnil na nadskofjski or-dinarijat v Gorici radi pogreba. Ordinarijat je rekel, da se ga ne sme cerkveno poko-pati, ali da se ga mora zakopati v zemlji na pokopališču, to pa je samo ob sebi umevno. Ali kaj je storil ta vestni dušni pastir? Dal je pokopati nesrečnega moža iz ven poko-pališča kakor psa. Pozneje je prišlo to, kakor se nam poroča, do ušes politične oblasti, ki se je začela brigati za to reč. No, 23. pr. m. je bil „pogreb“, ko so vrgli Znidarčiča v jamo izven pokopališča, ker pa je prišlo še neko pisanje iz ordinarijata pa ker je čula o tem slučaju tudi politična oblast, je dal nunc Šmid izkopati reveža ter ga zako-pati na pokopališču dne 25. pr. m. — Tako ravnanje je zopet nečuvno ter se obsoja samo po sebi. Kaj pa politična oblast? Kako je pač prišlo do tega, da so sploh prvotno pokopali nesrečnika izven pokopališča? So-dimo, da bi bila morala vendar biti obve-ščena o nakanah nunevih, ko je dal izko-pati jamo izven pokopališča. Ali tako slabo funkcionira njen aparat, da ne izve takih rečij pravočasno? Pa tudi sedaj mora kaj storiti, kajti dejstvo je, da je bil oni mož zakopan izven pokopališča — toječi veljavni zakoni pa tega ne dopu-... in politična oblast je poklicana, da čuva nad njimi, da se izvršujejo. Kdor greši proti zakonom, mora biti kaznovan, pa če je prav katoliški du-hovnik! In to, kar so začenjali uganjati z mrtvimi, nad katerimi nimajo oni nikake sodbje, presega že vse meje. Eksemplaričnega postopanja proti njim je treba, kajti takega

(Dalje v prilogi.)

— Vi ste prostitutka, pravi z zvonečim glasom, in imate pretrpeti kazen prostitutke! Zaznamovava v očeh sveta, katerega kličete, se potrudite, dokazati temu svetu, da niste niti grešnica niti blazna.

— Nato se obrne k možu, ki ga je spremljal, ter reče:

— Rabelj, izvrši svojo dolžnost!

»O, njegovo ime, njegovo ime!« vsklikne Felton, »Povejte mi njegovo ime!«

»Kljub mojemu kričanju, kljub mojemu upiranju — kajti prišla sem umevati, da gre pri meni za kaj britkejšega nego smrt — me pograbi nato rabelj, vrže na tla, in dušiča se vsled ihtenja, skoro brez zavesti, kliče Boga, ki me ni sušal, sem vsled bolesti in sra-mote naenkrat silno kriknila: žareč ogenj, rudeče že-lezo, železo rablja se je dotaknilo moje rame.«

Felton zarujove.

»Vidite, pravi milady, dvignivši se z veličanstvom kraljice, vidite, Felton, kako se je izumilo za mlado, čisto deklico, ki je bila kljub temu žrtev brutalnosti zločinca, novo mučeništvo. Učite se na tem spoznavati srea ljudij in ne pustite se jim od zdaj naprej tako lakko izrabljati za orodje njihovega nepravicega maščevanja.

»Hitro odpne milady svojo obleko, raztrga batist, ki je zakrival njene prsi, in zarudela vsled umetne jeze in hlinjene sramežljivosti, pokaže mlademu možu neizbrisljivo znamenje, ki je onečlaševalo to tako lepo ramo.

»Toda,« vsklikne Felton, »to, kar vidim, je lilija!«

»In baš to je najnesramnejše,« odvrne milady. »Za znamenje, katero bi mi vžgal angleški pečat, bi bilo vendar vedno treba imenovati sodišče, katero me je obsodilo k temu; mogla bi bila izdati poziv na vsa

sodišča. Toda znak Francije!... Ah, na ta način, na ta način sem res zaznamovana!«

To je bilo za Feltona preveč.

Bled, nepremičen, uničen od tega strašnega raz-kritja, oslepljen od nadčloveške lepote te ženske, ki se je razkrila pred njim z brezstidnostjo, katera se je zdela njemu vzvišena, pade končno pred njo na ko-lena, kakor so delali prvi kristjani pred onimi čistimi in svetimi mučenci, katere je prepustilo preganjanje cesarjev v cirkusu krvoločnosti ljudskih množic. Oskrumba je izginila, ostala je samo lepota.

»Oprostite, oprostite!« reče Felton. »Ah, opro-stite!«

Milady je čitala v njegovih očeh: »Ljubezen, ljubezen!«

»Kaj naj oprostim?« vpraša ona.

»Oprostite, da sem se pridružil vašim prega-njalcem.«

Milady mu poda roko.

»Tako lepa, tako mlada!« vsklikne Felton ter prične poljubljati to roko.

Milady se ozre vanj z jednim onih pogledov, ki izpremenje sužnja v kralja.

Felton je bil puritanec: izpusti torej roko te žen-ske, da bi poljubljati njene noge.

Ni je več ljubil, ampak že oboževal.

Takoj ko je prešla ta kriza, takoj ko se je zdelo, da jo dobila milady nazaj svojo hladnokrvnost, katere ni nikdar izgubila; takoj ko je začutil Felton, da so skriti pod zastorom čistosti oni zakladi ljubezni, kateri so se mu prikrivali, samo da bi tem bolj hrepenel po njih, pravi:

»Ah, zdaj vas imam vprašati samo še jedno, namreč po imenu vašega resničnega rablja, kajti za me živi samo jeden; drugi je bil samo orodje.«

»Kako, brat!« vsklikne milady; »moram ti ga šele imenovati, in ti ga nisi uganil sam?«

»Kako!« odvrne Felton. On!... Vedno on!... Zo-pet on! Kako! Resnični krivec...«

»Pravi krivec,« pravi milady, »je opustoševalec Anglije, preganjalec pravovernikov, ničredni zape-ljivec tako mnogih žena, oni, ki pusti, da se po pljub-nosti njegovega srca preliva na Angleškem toliko nedolžne krvi, oni, ki čuva danes protestante ter jih jutri izda...«

»Buckingham! To je torej Buckingham!« vsklikne Felton ves iz sebe.

Milady si zakrije obraz z rokami, kakor bi ne mogla prenašati sramote, katere zavest je vzbudilo v njej to ime.

»Buckingham, rabelj tega angeljskega bitja,« vsklikne Felton. »In ti ga nisi ubil s svojo črto, moj Bog! Ti si ga pustil nam vsem v pogubo odli-tega, čaščenega in močnega!«

»Bog zapusti onega, ki se zapusti sam,« pravi milady.

»On torej hoče, da zadene njegovo glavo kazen, odločena prokletim!« nadaljuje Felton z rastočo raz-burjenostjo; »on torej hoče, da ga kaznuje mesto božje pravčnosti človeško maščevanje!«

»Ljudje se ga boje in mu prizanašajo.«

»O,« pravi Felton, »jaz se ga ne bojim in jaz mu ne prizanesem...«

Milady duša se je kopala v peklenški radosti.

»Toda kako se je zapletel v vse to lord Winter,

moj pokrovitelj moj oče?« vpraša Felton.

»Poslušajte me, Felton,« odvrne milady, »poleg ničrednih in bednih ljudij živijo še vedno velike in plemenite narave. Imela sem ženina, moža, katerega sem ljubila in kateri je ljubil mene; srce, kakor je

počtenjanja nikakor nismo voljni več prenašati. To je že skandal, da mu ga ni para.

Kje pa zasluži on biti pokopan, on, katoliški duhovnik Smid s svojo široko kosmatostjo? Najmalce premišljuje o tem, in če ne pride do pravega zaključka, mu lahko pomagamo mi, saj poznamo tega cednega popa od mnogih strani!

Bralno in pevsko društvo v Brjah priredi, kakor je bilo že naznanjeno, slavnost razvitja zastave dne 5. junija t. l. Sedaj razpošilja društvo vabila do drugih društev, katere naj bi se ako mogoče z zastavami udeležila slavnosti. Odborni veselični odsek se vrlo trudi, da bi bilo vse čim popolnejše. Razvitje zastave se bo vršilo na prostem blizu Kasovelj, drugi del veselice namreč ples pa v veliki dvorani v Kasovljah, katero je gospa Terpinova blagodušno odstopila za ta dan društvu brezplačno. Natančnejši program objavimo pozneje. Zanašamo se na veliko vdeležbo, ker so sedaj po naši lepi Vipavski pač ugodne vzne zveze. Priporočila je vredno, da se udeleži take slavnosti obilo občinstva od vseh strani, kajti taka slavnost na deželi je velikega vsestranskega pomena.

Obrtno nad. šola za sidarje v Rončah je imela 1. maja t. l. sklep sol. leta, združen z razstavo izdelkov. Slavnost so počastili gg. c. kr. vladni svetnik C. Heský, nadzornik obrtnih sol, c. kr. nadzornik F. Finžger, c. svetnik Fr. Vodopivec in mnogo gg. profesorjev učiteljske, gimnazijske in realne in mnogo domačega občinstva in druge gospode.

Ob 3½ je ovirol voditelj g. R. Vizintin slavnost s kratkim nagovorom ter poročal o stanju šole v min. letu. Šola ima 3 razrede in tri učitelje. Šola je obiskovalo 57 učencev, 39 domaćinov in 18 iz drugih krajev v starostni dobi 14—18 let. Odlikovanih je bilo 18 učencev. Po voditeljevem poročilu je povzel besedo c. kr. okr. sol. nadzornik, ki je v daljšem govoru pohvalil učitelje in učence na doseženih uspehih ter jih unemal do čedalje večje pridnosti tudi kadar izstopijo ter začno pridobljeno si spretnost praktično izvrševati. Na poziv gosp. govornika so zbrani zaklicali „slava“ njega Velicanstvu, nakar se je s cesarsko pesnijo zaključil oficijelni del.

Navzoči so potem ogledovali razstavljene izdelke ter se izražali o njih jako laskavo. Vsak je zapustil dvorano z utisom, da židarska šola imenitno napreduje ter da je velikega pomena za strokovno izobrazbo.

Po ogledovanju se je začela prosta zabava v dvorani g. R. Žnidarčica, pri kateri so sodelovali člani „tamburaskega in pevskega društva „Svoboda“.

Na Vipavski železnici se uvedejo s 1. junijem vozne karte s 6. in 12-mesečno veljavo. — Natančnejše določila je možno doznati na obratnem vodstvu v Ajdovščini, na vseh postajah železnice Gorica-Ajdovščina in pri načelniku postaje v Gorici.

Železniški stroj zadel v dva vagona v bližini Tržiča. — V sredo zvečer je bil strašanskih vihar. Ta vihar je poglaval v tek s postaje v Tržicu tri železniške vozove, ki so drdrali proti Nabrežini. V istem času je sel železniški stroj iz Nabrežine v Tržič ter zadel kaka dva kilometra od Tržiča na vozove. Dva sta se zrušila, tretji je skočil iz tira. Stroj se je poskodoval le neznatno. Brzovlak iz Trsta ob 8.40 se je moral, obveščen o tem, umakniti do Bivia ter počakati tamkaj vlaka, ki odide iz Gorice ob 8.49, da je mogel potem iti po istem tiru, ker po drugem ni bilo mogoče. Prišel je v Gorico z zamudo dveh ur.

800.000 sardel so ujeli ribiči v Gradežu tekot dneva 3. t. m. Ker vsega tega bog tega lova ne morejo spraviti v delo v tamkajšnjih treh tovarnah, so poslali 200.000 sardel v tovarno v Istro.

Padel iz prvega nadstropja. — V četrtek popoldne je prišla božjast 18-letnega Josipa Pavlina v Dolgi ulici, ko se je nahajal na hodniku prvega nadstropja. Padel je na dvorišče ter si zlomil desno nogo. V težkem stanju so ga prenesli v bolnišnico.

Iz Tržiča poročajo, da je odnesla nevihta v sredo po noči kakih dvajset ribiških čolnov ter jih raztresla in raznesla po morju kdo ve kam. Ne ve se, če se je zgodila kaka nesreča.

Živinski trg. — Ker bo prihodnji četrtek praznik, odpade na ta dan živinski trg, ki pa se bo vršil nastopni dan v petek 13. t. m.

Huda nevihta je besnela v sredo zvečer nad Gorico, okolice in tudi drugodi po naši deželi, kakor nam poročajo. Padala je vmes tudi toča in sneg je sel. Čaven je bil bel in sneg je segel daleč doli proti dolini. Nevihta je povzročila tuhtam skode na hišah, na drevju in njivah, v Gorici je roparala zlasti po telefonih. Okoli 25 telefonskih postaj ni imelo v četrtek zveze. Ali vse se je hitro popravilo.

Padel med kamenje. — 14 letni Jos. Gruden iz šempaske občine dela pri gradnji železnici blizu Dolgenjive. Pri delu je padel med kamenje ter se močno poskodoval na desnem očesu in po telesu, da so ga morali prinesli v tukajšnjo bolnišnico.

Vol poginil na cesti. — V četrtek popoldne je gnil neki R. Masten po Tržaški cesti v Gorico dva vola. V bližini domobranske vojašnice je en vol kar nenadoma padel na tla ter ostal mrtev. Živinozdravnik je konstatiral, da je poginila žival za neko nevarno boleznijo (anthrax).

Težek kamen je padel na M. Brajdo, delavca pri železnici v Solkanu ter ga poskodoval po telesu in po levi nogi tako, da so ga morali pripeljati v Gorico v bolnišnico.

Kolesar podrl žensko. — Na Starem-trgu je podrl na tla neki mlad kolesar neko 26 letno omoženo Briko, in sicer ko je zavila

s Stolnega trga na Stari trg. Sicer je zvonil, ali ker je bilo dosti vozov in ljudij, ona najbrže ni čula, pa je padla na tla pod kolesom. Dva redarja sta jej hitro priskočila na pomoč, na kar so jo spravili v žensko bolnišnico. Tožila je, da bo čuti bolečine v i. Treba vedeti, da bo tež mesec dni mati. Popoldne je šla domov.

Izvozni trg. — Ker obeta biti letošnji izvoz jako velik ter je bil prostor, določen za izvozni trg, že dosedaj pretesen, se je obrnil tukajšnji magistrat do vojaške oblasti, da bi mu odstopila kos zemljišča, spadajočega k provijantnemu magazinu, da se tako razširi izvozni trg ter opomore nedostatkom.

Prve smokvice in češnje na trgu. — V sredo so prinesli na trg v Gorico prve smokvice in češnje. Smokvice so prodajali po 4 K kilo.

Otrok padel iz drugega nadstropja. — V Tržicu je padel 3-letni otrok Ivan Pčinjak skozi okno iz drugega nadstropja. Ko je bila mati v kuhinji, je otrok odprl okno ter gledal na trg, pri tem pa je prišel ob ravnotežje ter padel skozi okno kakih 8 m globoko. Otrok je pobit in polomljen, ali baje mu vendar rešijo življenje.

Vprašanje staroslovenskega bogoslužja. — Te dni se imajo sniti, kakor poročajo razni listi, skofje iz naših južnih dežel na posvetovanje v Zagrebu, na katerem imajo pretresti vprašanje staroslovenskega bogoslužja ter o tem poročati v Rim. — Če pomislimo na razna imena med škofi pa r. klerikalna stremiljenja, ki se pojavljajo na jugu v vedno večji meri, potem že skoro lahko rečemo, kak da bo izid tega posvetovanja. Ali vendarle počakajmo poročil!

K prvemu majniku na Vipavski železnici. — Glede na notico pod tem zaglavljem v zadnji številki smo se že točneje informirali o stvari ter se prepričali, da glavni krivec na odstranitvi slovenskih zastav je bil postajenačelnik, znan pangerman. Policija je šla gori, ali ni vedela točno, za kaj gre, ker je bilo telefonično pozvanje prikrjeno tako, da se ni dalo spoznati, kaj se pravzaprav godi na kolodvoru. Zastave so odstranili, na pritisek postajenačelnika, ker baje po pravilniku ne sme biti na vlaku takih rečij, ki bi vedle lahko do napačnih signalov. Zastavice so bile baje tako velike, kakor rudeči signali ter se je moglo od daleč videti belo in rudeče kakor signali in bi se utegnili vsled napačnega tolmačenja pripetiti celo kaka nesreča. Tudi je na kolodvoru prostor za promet nedostaten, pa nedelja je bila in prvi maj z obilnim prometom. Tako sodijo na postaji pa na policiji. Mi to beležimo, da se čuje glas z več strani ter da spozna naše občinstvo, kak duh veje zlasti na goriskem kolodvoru. Zaključek je le-ta, da ako bi se ne bil „vstrasil“ postajenačelnik „ruskih zastav“, potem bi se ne bilo zgodilo nič, tako pa so našli nevarnosti, in na kolodvoru niso

smele vibrati slov. zastave. Aligori navedeno naše sporočilo kaj spremeni ali nič, o tem si lahko napravi sodbo vsak sam.

Nesreča. — Na Kočni pri Dobrovi je vžigal Ludovik Stravs iz Cerknega ravnal s krampom tako neprevidno, da je eksplozirala dinamična mina. Stravs je smrtnonevarno poškodovan, povrh so pa ranjeni še trije drugi delavci.

Nesreča na morju. — Jednojarbolna barka „Benvenuto“, lastnina Petra Fida, je odplula v sredo ob 1. uri in pol iz ustja reke Tagliamento (v Furlaniji), noseča v Milje 30 tonelat peska. Ko je začel divjati vihar, je bila barka že pri takozvani Tanki-osti (Punta sottile). Vihar je vedno naraščal, morje je postajalo vedno groznejše, in v tej besnosti elementov se je „Benvenuto“ nagnil na eno stran. Krmilo mu ni služilo več. Tako nagnjena je barka še nekoliko časa plovila ob bregu, a slednjic jo je valovje zagnalo na obrežno plitvino poleg ladjedelnice pri Sv. Roku v Trstu, kjer se je pogreznila. Na barki so bili trije mornarji in lastnik Peter Fida. Da si rešijo življenje, so splezali po vrveh jedinega jarbola ter začeli na vse grlo upiti klicaje na pomoč. Slednjic so slišali njih vpitje v neki bližni hiši. A predno je mogla prihiteti ubogim mornarjem pomoč, je preslo dokaj časa. Mej tem so se pa štirje reveži krčevito držali za vrvi. Antonu Gregorčiču iz Gradeža je zmanjkala moč; roki, trudni, otrpnjeni, zmrlji ste se mu odprle, spustivši vrvi, za katero se je držal, in padel je v morje, kjer je nesrečno poginil. Malo za tem je pa prišel čoln pomorske oblasti iz Milje s pristaniščnimi pazniki (piloti), kateri so one tri preživele mornarje rešili iz njih skrajno nevarnega položaja.

„Društvo za podporo rokodelcev v Ajdovščini“ vabi na slavnost 25-letnice občinske in blagoslovljene prenovljene društvene zastave, ki se bo vršila v nedeljo dne 15. t. m. Vspored: 1. Ob 8. uri zjutraj se zberejo udje v društveni sobi. 2. Ob 8. in pol uri se podajo udje v župno cerkev, kjer se bo blagoslovilo zastavo. 3. Ob 9. uri pojde društvo peš z zastavo in godbo na čelu v cerkev Matere Božje v Logu. 4. Ob 10. uri se udeleži tam sv. maše z zahvalno pesmijo. 5. Po sv. maši v istem redu zopet v društveno dvorano. 6. Ob 3. uri popoldne se poda društvo z zastavo in godbo na vrt g. Ivana Šapla v Šturijah, kjer bode prosta zabava s slavnostnim govorom, petjem in godbo. 7. Ob 8. uri zvečer bakljada in obhodnica po Šturijah in Ajdovščini, ter sprejem zastave v društveno sobo. K obilni udeležbi najuljudnejše vabi odbor. V slučaju slabega vremena, se vrši sv. maša v Ajdovščini in prosta zabava v notranjih prostorih g. Šapla.

Javen ples priredijo fantje v Šempolaju dne 12. maja t. l. na dvorišču gostilne Josipa Zidarič. Pri plesu svira veteranska godba iz Mavhinj, broječa 20 mož. Vsak komad 20 vin.

vaše, Felton, moža, kakor vi. Šla sem k njemu in mu vse povedala; poznal me je ter ni dvomil niti trenotek. Bil je odlični mož, ki je dosegal Buckingham v vsakem oziru. Rekel ni ničesar, samo opasal je svoj meč, zavil se v svoj plašč ter šel v Buckinghamovo palačo.

»Da, da,« pravi Felton, »razumem, dasi se nad take ljudi ne sme iti z mečem, ampak z bodalcem.«

»Buckingham je odpotoval dan prej kot poslanec na Španjo. Imel je snubiti za kralja Karola I., ki je bil tedaj seveda že princ waleški, roko infantinje. Moj ženin se je vrnil.

— Čujte, mi reče, ta mož je odpotoval ter torej ušel za trenotek mojemu maščevanju. Med tem se hočeva poročiti, kakor je bilo določeno prej, in potem prepustite lordu Winterju, ohraniti čast svojo in svoje žene.

»Lordu Winterju!« vsklikne Felton.

»Da,« pravi milady, »lordu Winterju, in zdaj razumete vse, ali ni res? Buckingham je bil odsoten skoro jedno leto. Osem dni pred njegovim prihodom je nenkrat umrl lord Winter ter me zapustil kot svojega jedinega dediča. Od kod je prišel udarec? Bog, ki ve vse, ve gotovo tudi to; jaz ne dolžim nikogar...«

»O, kakšno brezumno, kakšno brezumno!« reče Felton.

»Lord Winter je umrl, ne da bi kaj povedal svojemu bratu. Strašna skrivnost je imela ostati vsem skrita, dokler ne zadene kakor blisk glave krivca. Vaš pokrovitelj je gledal poroko svojega starejšega brata z mlado deklico brez premoženja le z nevoljo. Spoznala sem, da v človeku, ki so ga varali njegovi načrti glede dedščine, ne morem pričakovati pomočnika. Preselila sem se na Francosko, odločena, ostati tam ves čas svojega ostalega življenja. Toda moje

premoženje je bilo na Angleškem. Ker je preprečila vojna ves promet, mi je manjkalo vsega; to me je prisililo, da sem se vrnila semkaj; pred šestimi dnevi sem se izkrcala v Portsmouthu.

»Torej?« pravi Felton.

»Torej, Buckingham je izvedel skoro gotovo za moj povratek, govoril z lordom Winterjem, ki me je sovražil že tako, ter mu rekel, da je njegova svakinja prostitutka, znanomovana ženska. Čistega in odličnega glasu mojega soproga ni bilo več, da bi me branil. Lord Winter je verjel, kar se mu je povedalo, in sicer tim lažje, ker je imel dobiček od tega, da je verjel. Dal me je zgrabiti, pripeljati semkaj ter me izročil vašemu varstvu. Ostalo vam je znano: pojutranjem me pošlje v prognanjenost, pojutranjem me pahne v občestvo oskrunjenih. O, načrt je izvršen! Spletka je izborna, in moja čast tega ne preživi. Zdaj pač vidite, Felton, da moram umreti; Felton, dajte mi ta nož!«

In pri teh besedah omahne milady, kakor bi bile izčrpane vse njene moči, slabotna in onemogla v roke mladega častnika, ki jo vjame, pijan ljubezni, jeze in nepoznanega razkošja, ter jo pritiska z radostjo na svoje srce, zgražaje se pri dihanju teh tako lepih ust, popolnoma v oblasti ljubezni pri dotikanju teh tako dvigajočih se nedrij.

»Ne, ne,« pravi; »ne, ti bodeš živela v časti in čistosti, ti bodeš živela, da bodeš triumfirala nad svojimi sovražniki.«

Milady ga potisne z roko lahko na stran, dočim ga vleče s svojim pogledom na se. Toda zdaj jo potegne Felton na se, čast jo kakor božanstvo.

»O, smrt, smrt!« pravi ona s svojim hlinjenim glasom in zaprtimi očmi, »o, rajše smrt nego sramota!

Felton, brat moj, prijatelj moj, rotim te, daj mi ta nož!«

»Ne,« vsklikne Felton, »ti bodeš živela in ti bodeš živela maščevana!«

»Felton, jaz onesrečujem vse, kar me obdaja! Zapusti me, Felton, pusti me umreti!«

»Potem umrjema skupaj!« vsklikne on, pritiskaje svojo ustnice na ustnice jetnice.

V tem hipu potrka nekdo večkrat na vrata; to pot ga milady res potisne od sebe.

»Čuj,« reče, »poslušali so naju, zdaj prihajajo! Če je tako, sva izgubljeni!«

»Ne,« pravi Felton, »straža me opozarja, da prihaja randa.«

»Potem hiti k vratom ter jih odpri sam.«

Felton uboga; ta ženska je bila že vsa njegova misol, vsa njegova duša.

Pred seboj je imel podčastnika, ki je načeljeval patrulji.

»Torej kaj je?« vpraša ml. i. poročnik.

»Rekli ste mi, če bodem slišal klicati na pomoč, naj odprem vrata,« pravi vojak, »toda pozabili ste mi pustiti ključ; vsekakor sem slišal klicati, ali nisem vedel, kaj ste rekli. Hotel sem odpreti vrata, ki so bila pa zaklenjena od znotraj, in poklical sem podčastnika.«

»In jaz sem tukaj!« pravi podčastnik.

Felton je stal pred njim zmeden, skoro kakor blazen, in ni našel nobene besede.

Milady spozna, da mu mora pomagati ona; pohitevši k mizi, zgrabi nož, katerega je pustil tam Felton, ter reče:

»In s kako pravico se mi hoče braniti umreti?«

»Veliki Bog!« vsklikne Felton, ko zagleda, kako se lesketa nož v njeni roki. (Dalje pride.)

Interpelacija radi konsumnih dru-
štev so vložili dunajski krščanski socialci dr. Weisskirchner, dr. Pattai, Axmann, dr. Gessmann, Liechtenstein, dr. Scheicher i. dr. v državnem zboru v seji dne 3. t. l. V tej interpelaciji naglašajo, da so neštevilna konsumna društva ne samo konkurenčna podjetja malim obrtnikom, temveč da naravnost uničujejo malo obrtništvo. Raditega zahtevajo interpelantje, da trgovski minister predloži zakon, s kojim naj se konsumna društva omejijo, oziroma sploh prepovedo.

Kaj pravimo mu slov. klerikalna stranka, katere kos življenja so prav konsumi in slična društva? Od napredne strani se razkrinkuje to strašno „gospodarsko“ početje klerikalcev, po sodnih dvoranah se izreka uničevalno sodbo o katoliški gospodarski organizaciji, sedaj so prišli pa še dunajski kršč. socialci, ki zadostno obsojajo ničvredno delo klerikalcev na gospodarskem polju. Polagoma menda le sprevidi vsakdo, kako pogubonosna našemu trgovstvu in obrtništvu pa kmetom je klerikalna gospodarska politika!

V imenu brezmadežne Device Marije.... se zahvaljuje kapucinski pater Vilbald, katehet v „Sol. Domu“, dobrotnikom, ki so mu pomagali postaviti v „Š. d.“ kip Matere Božje. Ne homo razpravljali, če je prav neobhodno potreben ta kip v „Š. d.“ ter če bi ne bili lahko v boljše svrhe porabili potrošeno lepo svoto denarja, tu nas zanima v prvi vrsti dejstvo, da nastopa kapucin kot nekak zastopnik Device Marije ter govori v njenem imenu. Ali se mu je morda prikazala kakor grgarski Urški ter mu dala pooblastilo, govoriti v njenem imenu? Nekaj pač mora biti. Ali je pa pater Vilbald le usiljiv kurator Device Marije? Ali se je kar tako osmelil, govoriti v njenem imenu? Bomo videli. Ako bo molčal, potem se je vsilil za kuratorja; drugače pa nam razloži, kako stoji v zvezi z Materjo Božjo, in mi kot verni kristijani mu bomo morali verovati.

Pevsko in glasbeno društvo naznana, da bode vaja ženskega zbora v ponedeljek od 6—7 ure zvečer v soli, v torek bode mešan zbor v telovadnici. Prva vaja z orkestrom bode v sredo v dvorani Dreherjevi točno ob 8. uri; druga vaja je spet v petek istočasno tudi z orkestrom. Prosi so točnosti.

Vojaški nabor. — 4. maja: Anhovo, Ajba, Banjsice, Lokovec; priglasenih 103, potrjenih 19, 10 v nadomestn. res.

5. maja: Avče, Deskle, Ročinj, Kal, Bate; 125 priglasenih, potrjeni 18, 3 v rezervi; prigl. 7 ptujcev, 3 potrjeni.

Nesreča v rudniku v Logu. — Dne 5. t. m. je ponesrečil v tem rudniku Matija Kravanja, 25 let star, edini sin bovskega staršine Kravanja. Prijel je za zico električnega toka ter ostal takoj mrtev. Tovarš ga je moral odbiti od toka z dolgim polenom. Naš poročevalec vpraša prizadete, ali bode še vedno zica odprta?

Porotno obravnavo. — Doslej so doletene 3 obravnave, in sicer proti Fabr. Cecchini radi goljufije, proti V. Peniču radi težke telesne poškodbe in proti Jak. Stanonikovi radi poneverjenja.

Cerkven tat. — V Gradiscu ob Soci se je bil priklatil v vikarijatsko cerkev neki tat, ki je pa je odšel praznih rok, ker so bili baš poprej izpraznili nabiralnike milodarov. Šel je v Romans, kjer je o. pri dva nabiralnika. Ali tu ga je zapazila neka ženska pa ga je naznanila obč. redarju. Tat pravi, da se imenuje Anton Trinajstić ter da je doma z Voloskega.

Na ribjem trgu je bila okradena včeraj stara žena Magdalena Konjedić, in sicer jej je ukradel neznan tat 31 K.

Ponesrečil pri delu. — 50 letni Val. Tel iz kraljevstva je padel, ko je praznil material iz voza pri delu na boh. železnici blizu Plavij, tako nesrečno, da se je nevarno potokel po prsih ter je tudi po drugem životu pobit. Prenesli so ga v Gorico v bolnišnico.

Bralno društvo „Jubitej“ v Mayhinhah vabi na veliko veselico s plesom, katero priredi v nedeljo 15. maja ob 3. uri pop. na krasno odličnem dvorišču g. Iv. Terčona s sodelovanjem pevskega zbora pod vodstvom g. učitelja Viktorja Škof. Vspored je jako bogat. — Pri plesu svira domača veteranska godba. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Javni ples priredijo fantje v Skopem dne 15. maja t. l. v gostilni Ivana Živic.

Ispred sodnije. — Santo Makor iz Ogleja je bil obtožen žaljenja Velikanstva ter zaničevanja vojaške obleke. Prve obtožbe je bil oproščen, glede druge pa je dobil mesec zapora. Obravnava se je vršila pri zaprtih durih.

Odprti lekarni. — Jutri popoldne bosta odprti v Gorici lekarni Gironcoli-Pontoni.

Proti protinu in revmatizmu, na kateri bolezni trpi na tisoče ljudi ob nastopu hude zime, je jedino in najboljšo sredstvo Zoltanovo mazilo. Steklenica 2 kroni. Lekarna Zoltan, Budimpešta.

Napačno prebavljanje je vzrok mnogih bolezni. — Stalno uravno prebavila uredi uporaba izvrstnega zdravnika Rosa balzama za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni založnik v Pragi. Isti se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat! 1

Prispevki

na sastavo „Goriškega Sokola“
in novo telovadnico.

(Dalje.)

Doslej so darovali:

Gosp.	Oskar Gabršček, drz. posl., Tolmin	K 50—
	Ivan Golja, fin. svetnik v po-koju, Gorica	30—
	Ferd. Seidl, prof. v Gorici	20—
	Ivan Bednarik, Gorica, nabral v veseli družbi med orožniki zadnjega aprila	10—
	Saunig & Dekleva, Gorica	10—
	Ivan Hausner, Gorica	10—
	J. Znidaršič, prof., Gorica	10—
	N. N., Gorica	5—
	Josip Kutin, trgovec, Gorica	5—
	Martin Poveraj, kroj. mojster, Gorica	5—
	Jakob Šuligoj, urar, Gorica	5—
	Emil Kavčič, pisarn. vodja v dež. hip. banki, Gorica	5—
	Josip Zornik, trgovec v Gorici	5—
	Gabrijel Devetak, Kobarid	5—
	N. N., Gorica	5—
	Dominik Puc, odvetn. koncip., Gorica	5—
	Anton Savnik, velep., Bilje	5—
	Vekoslav Lokar, Ajdovščina	5—
	Jakob Maraz, Vrtojba	5—
	Ant. Monari pl. Neufeld, župan, Šempas	4—
	F. Kovatič, Gorica	4—
	Neimenovan, Gorica	4—
Gca.	Savica, Gorica	4—
Gosp.	M. Rutar, sodni svet., Gorica	4—
	Ante, trgovec, Gorica	3—
	Jakob Gril, pek. mojster, Gorica	3—
	„Tarok“, Gorica	3—
	Lucijan Kovatič, Sv. Lucija	3—
	Karol Favetti, c. kr. davkar, Sezana	3—
	Fran Vidmar, c. kr. avskultant, Gorica	2-50
	Josip Orel, naduč., Prvačina	2—
	Miha Potočnik, pekar, Gorica	2—
	Mihael Malik, trg., Ajdovščina	2—
	N. N., Gorica	2—
	N. N., Gorica	2—
	Alojzij Urbančič, nadučitelj, Miren	2—
	Emil Komel, učitelj glasbe, Gorica	2—
	Razdrski, Gorica	2—
	Ahac Miha, gostilničar, Gorica	2—
	Anton Jerkič, fotograf, Gorica	1—
	M. Zornik, Gorica	1—
	N. N., Gorica	1—
	Podgornik Karol, odv. koncipient, Gorica	1—
	Rajko Knific, Gorica	1—
	Alojzij Miklus, Pevma	1—
	Rolf J., Gorica	1—

K 262-50

Po prejšnjem izkazu darovali . 496-21

skupno K 758-71

Razgled po svetu.

Žilindra iz ministerstva. — „Slovenec“ je naznanil, da je ministerstvo dovolilo „Zadružni zvezi“ 13.000 K podpore. Informirali smo se na Dunaj in od poslancev izvedeli, da je res poljedeljsko ministerstvo storilo ta velikanski skandal in za pokritje „revizijskih in upravnih stroškov“ bivaše „Gospodarske zveze“ dovolilo za nazaj 13.000 K, in sicer za l. 1902 —

5000 K za l. 1903 — 8000 K. Ta žilindra iz ministerstva smrdi do oblakov. „Slov. Nar.“

Kako je v Istri. — Po veljavnem zakonu se morajo vsako leto vrstiti uradne učiteljske konference. V koprskem okraju je bila zadnja konferenca — pred šestimi leti, namreč 4. julija 1898. Letos, po preteku šestih let, je okrajni šolski svet vendar sklical tako konferenco, a jo minoli teden spet preklical, ker — ni denarja za pokritje stroškov.

Anton Dvořák. — Umrli slavni češki glasbenik Anton Dvořák se je rodil dne 8. sept. 1841. v Nelahozevsi. Oče njegov je bil mesar; obrt mu je šla dobro, zato je želel, da se je poprime tudi sin Anton. Zato nikakor ni hotel dovoliti sinčku, da bi šel v Prago učiti se glasbe. No, končno, ko je videl oče, da ni drugega, se je udal, in sin je odšel v Prago, 16 let star. Leta 1857. je vstopil v orglarsko solo, ko jo je skonciral, pa je začelo zanj težko življenje. Sodeloval je kot violinist pri gledališkem orkestru, pozneje je dobil mesto organista v cerkvi sv. Vojteha v Jirhačih. Po treh letih je zapustil to službo ter se bavil s podučevanjem v glasbi. Težko si je služil vsakdanji kruh. Javnost ga je spoznala dne 9. marca 1873, ko so sijajno sprejeli njegovo „Humno“. Tej so sledili „Slovanski plesi“, s katerimi je zaslovel kar čez noč. Nato se je napolnil v svet. V Londonu in v Birminghamu je želel prave triumpfe. Od l. 1890. do 1892. je bil profesor na konservatoriju v Pragi. Nato je šel v Newjork. Sijajne vspuhe je dosegel na polju simfonij, komorne glasbe, opere, oratorija, cerkvene glasbe napevov itd. Bil je jako plodovit. Za svoje zasluge je dobil mnogo odlikovanj, bil je član češke in srbske akademije, vitez reda železne krone, častni doktor vseučilišča v Pragi in Charnbridgeu. Njegovo ime se slavi po celem svetu, s svojimi deli si je postavil nevenljiv spomenik.

Kapica Antona Dvořáka. — Ko je slavni Dvořák služil v Jirhačih v cerkvi sv. Vojteha za organista, je moral biti ob 5. uri zjutraj v cerkvi, tudi v najhujšem mrazu. Sedeti je moral po celo uro za orgljami. Ker ga je mrazilo v glavo, si je deval na njo kapico. To pa župniku ni bilo po volji, zategadel ga je kaznoval tako, da mu je izplačal mesečno plačo, celih 15 goldinarjev, v samih krajcarjih v — kapo. Ta plača je bila tako težka, da se je kapica pod njeno težo predla!

Dvořák — naveden Čeh. — Pokojni skladatelj Anton Dvořák je bil jako zaveden Čeh in ponosen na svoj rod. Nekoč je rekel, kako mu je ljubo, da se ne zove n. pr. Smetana. „Pa zakaj“ so ga vprašali prijatelji. „Smetana“ — je rekel Dvořák, „more v svetu zveneti tudi ruski ali drugače, dotim zveni Dvořák vedno le češki. Veste, zakaj? Radi one kljukice nad „r“. Današnji dan so redki taki ljudje, zato je prav, da se tudi ta okoliščina šteje Dvořáku med kreposti.

Prva slovenska obravnava pri trg. In pom. sodnji v Trstu. — Te dni se je vršila pod predsedstvom svet. Dajaka prva slov. obravnava na tej sodnji v Trstu, in tudi razsodba je bila slovenska. Tako je le prav, tako bi bilo moralo že zdavnaj biti. Da je „Piccolo“ radi te Slovencev se le sedaj dane pravice ves iz sebe, ni treba dostavljati.

Nesgodna Lloydovega parnika. — Lloydov parnik „Urano“, ki se nahaja na potovanju v Aleksandrijo, je v noči 3. t. m., radi goste megle obšla na plitvini poleg rta Gallo blizu mesta Brindisi. Parnik ni trpel nikake skode. Da mu pomorejo s plitvine, so mu prisli na pomoč Lloydov parnik „Cleopatra“, italijanski „Montenegro“ in neki angleški remorker. Ravnateljstvo avstrijskega Lloydja javlja, da je bil parnik „Urano“ potegnut s plitvine s pomočjo društvenega parnika „Amphitrite“.

V Pulju je pogreznil vihar v sredo dve mali ladji. Poškodovanih je kakih 100 colnov. Na bregu je izruval vihar več dreves ter napravil mnogo poškodb povsodi.

Razkrit umor. — Dne 10. marca 1901. so na železniškem tiru blizu Vodnjana v Istri našli železniškega paznika Franca Rumica povoženega in mrtvega. Raztelesenje je pokazalo, da je bil Rumic zaboden v srce in ko je bil mrtev, vržen pod vlak. Najprej je sum radi tega umora letel na nekega železniškega paznika in njegovo zeno. Potem je padel sum na vojaka 87. pešpolka Frana Skoruška iz Slovenske Bistrice, ki je bil tisti čas dezertiral iz Pulja. Toda tudi preiskava

proti temu je bila brez uspeha. Lani je Skoruška snet dezertiral in bil v Trstu vjet. Sedaj je v zaporu in je priznal, da je res on umoril Rumica, ker ga je spodil z železniskega tira, potem pa truplo položil na tir, da je bilo povoženo.

Državne železnice. — Skupna svota, katero je porabila uprava državnih železnic v dobi od 1. januarja do konca marca 1904. za investicije, znaša 23.980.627 kron, pri čemur je prometna svota za januar in februar definitivno, ona za marec provizorično izračunjena. Od tega zneska potrosilo se je 8.601.495 kron za nabavo prometnih sredstev na glavnih in krajevnih železnicah.

Maurus Jokai, slavni ogrski pisatelj, je umrl 5. t. m.

Laški minister-slepar Nasl je pobegnil v Svico. Bržčas so mu pustili, da je usel, da se ne bodo znešale njegove sleparije pred občo javnost.

Na Japonskem sta dve veri: Sin-to, najstarejša narodna vera, kateri pripada tudi cesarska rodbina, in budizem, kateri je bil vpeljan v šestem stoletju po K. r. iz Koreje. Sin-to je čaščenje narodnih junakov in naravnih močij. V svetiliščih (mija) ni malikov, ampak priprost oltar, nad katerim visi okroglo zrcalo (kagami) kot pripodoba čistosti duše. Koncem devetega stoletja se je zmešal Sin-to z budizmom v novo vero (rigobu-sin-to ali pa zoku-sin-to). Sedaj so vstopili v svetilišče tudi maliki, nad katerimi je bilo se vedno zrcalo. Pred kakimi štiridesetimi leti se je začelo gibanje, da se odstranijo maliki kot pridevki budizma, da se zopet vrnejo Japonci k svoji stari veri. Budizem šteje 207.700 svečnikov (bonce), in sicer 148.840 menihov in 58.860 nun. Svetišč (tera) imajo 98.914. Sin-tonisti imajo pa 128.120 svetišč (mija). Obe veroizpovedanji štejeta enako število vernikov. Sin-tonisti pokopujejo, budisti zazigajo svoje mrlice. Žalna obleka pri obeh je bele barve.

Srbski kralj Peter kronan. — Kakor se poroča iz Belegrada, bodo kronali kralja Petra dne 15. junija t. l. v samostanu Šiša v bližini Krajeva, starosrbskem kraju za kronanje. 15. dan junija, je obletnica izvolitve Petra I. srbskim kraljem.

Protest papežev. — „Tribuna“ piše, da je doznala iz dobrih virov, da je papež za časa, ko je bival francoski predsednik Loubet v Rimu, poslal vsem apostolskim nuncijem v Evropi oster protest proti razžalitvi vrhovnega glavarja katoliške cerkve.

„Svinje ste in ne ljudje!“ — Lansko jesen je slo v neki zapadno-pruski vasi več solarjev po cesti pojoč poljske pesmi. Učitelj Tesche je drugi dan vprašal v soli učenca Vilčeveškega, kdo mu je dovolil poljsko peti. Na dečkov odgovor, da mu je to dovolil njegov oče, zaupil je učitelj: „Svinje ste in ne ljudje!“ Dečkov oče je učitelja tožil zaradi razžaljenja. Prvo sodišče je učitelja oprostilo. V sodni utemeljevanju je bilo rečeno, da so obtoženemu učitelju mora priznati, da si prizadeva, da ugotovi zahtevam, ki jih stavi vlada vanj kot učitelja. Učitelj v teh pokrajinah stori le tedaj svojo dolžnost, ako se ne potruji samo, da priuči otroke nemški jezik, temuč ki si ob enem prizadeva, da pospešuje nemstvo v soli in istotako izven iste. Na priziv je sele druga inštanca obsodila nesramnega učitelja v globo — 3 mark.

Pobežal Maur. — Kakor znano se je nahajal španski ministerski predsednik v Barceloni v veliki življenski nevarnosti. Kmalu biga bil zabodel smrtno nož napadalca. Maur je vsled tega one dele svoje obleke, ki je bila razparana in poskropljena s krvjo, poklonil pred oltar Gospe „de la Mercedes“. On pripisuje Materi božji svojo srečo, da ni bil smrtno ranjen! Pobožen mož!

Švedski kralj, ki je bival v Opatiji 5 tednov, je odpotoval od tam. Peljal se je na jahti „Pelikan“ v Pulj, od tam v Trst, odkoder odide po železnici preko Milana domov.

Uvedenje jezuitov v Hrvaško. — Službeni list hrv. vlade od 2. t. m. je naznanil, da je Njeg. Velič. z rešitvijo dne 12. aprila t. l. dovolilo uvedenje jezuitskega reda v Hrvaško. Na podlagi tega dovoljuje vlada nastanjenje jezuitov v Zagrebu. „Novi list“ na Reki pravi na to: „Gorje Hrvaški, kadar jo prekrije ta črna tuja jata! Prvi sadi njihovega „duševnega“ in „kulturnega“ dela sta brez dvoma magjaronsko-klerikalno „Hrvatstvo“ pa magjaronsko-klerikalna stranka. Če bo hodil ban Pejačević po tej poti, po kateri je začel, potem bo njegovo vla-

danje bolj ubijevalno za hrvatski narod nego je bilo ono njegova prednika grofa Khuena!
Visoki „C.“ — Da so plače junakov visokega „C.“ zelo velike, je vsakomur znano. Neki imeniten tenorist je zaslužil, kakor je izračunala briftna glavica, ki najbrže ni imela drugega posla, da je bil plačan svak njegov glas s tremi kronicami, kar je seveda prislo koj v javnost. Vkljub temu je bil tenorist zelo ekonomičen. Nekoč je kupoval kravatno iglo v neki prodajalnici; toda cena — 10 kron — se mu je zdelo vendar le previsoka. Zlatar je menil: „Oprostite, gospod, kako se morete spodlikati na tej ceni, ko je po vsak glas iz vašega grla vreden tri krone!“ Mirno je vzel tenorist iglo, stopil k blagajni in zapel: „C — D — E — F — to je skupaj 12 kron, prosim, da bi mi dali dve kroni ven.“

Pokopališča za živali. — V Londonu imajo dve pokopališči za živali. Pokopališči sta lepo oskrbovani, saj skrbijo za nju največ dame, ki so se težko ločile od svojih psičkov in mačkov. Na grobih so znamenja, in na teh napisi, n. pr.: Tukaj počiva Fox, sin psa izbrane rase, ljubil je nad vse kosače, bil je na glasu izvrstnega in uljudnega psa. Sedaj je združil tam gotovo svoj glas z zborom angelov. Ali pa: Fric, rojen leta 1890., umrl 1901. V svojem dolgem življenju so ga ljubile vse psice v okolici. Ostaja stevilen zarod, ki ovekovečuje njegov spomin.

Stara narodna noša Japoncev vedno bolj pojema. V uradnih in višjih krogih jo nadomeščajo z evropsko nošo. Narodna noša pri moških in ženskah je dolga suknja širokih rokavov, navadno modre barve, volnena ali pa židana in se imenuje „kimono“. Pritrjena je z več ali manj širokim pasom (obi). Po zimi nosijo tesne hlače (momienike) in visoke, gamašnam podobne nogavice, pri katerih ima palec (tab) poseben prostor, da lažje prime slamnate sandale. „Varaji“ se imenuje volneno blago. Pokrivalo je okroglo in sicer iz bambusa ali iz slame. Dežni plašč je izdelan iz oljnatga papirja. Na Japonskem se lasje zelo negujejo, in znane so frizure japonskih dam.

Vpliv rusko-japonske vojne na zdravila. Nekatera zdravila dobivamo samo iz Japonske. Tem zdravilom so zadnji čas cene nenadno poskočile ter se vedno rastejo. Taki zdravili sta predvsem kafa in mentol. Središče industrije za kafe je Formoza. Na tem otoku rase v gorovju kafirno drevje v visokosti 2000 čevljev. Kafa se izvaža surova. Ker pa se že dalje časa ne izvažajo nikake surovine, so bile čistilnice navezane le na svojo zalogo. Odkar je vojna dejansko napočila, rastejo cene kafe od dne do dne. Istotako je z mentolom in njegovim oljem. Pa tudi nekaterim ruskim pridelkom se v kratkem zvišajo cene, predvsem lanenemu semenu.

Pariški želedec. Leta 1902 je Pariz pojele 3 milijone štirinogatih živali, in sicer 317.712 govčev, 176.242 telet, 1.996.107 ovac, 503.091 svinj, 402 kozi, 31.790 konj, 485 oslov in 49 mul. Posebno značilno je veliko število ovac; dasi daje Francoska na leto 2.447.306 ovac, ne more sama zadostiti pariškim potrebam. Iz Alžira dobi Pariz še 421.340 ovac, iz Nemčije 25.893, iz Avstrije 101.008, iz Rusije 6319, iz Črnogore 2441 in iz Kanade 800 ovac.

Človeška koža ima, kakor se je pred kratkem dognalo na kliniki prof. Thiersch-a na Lipskem, lastnost, da izpremeni svojo barvo. Zamorcu so izrezali košček njegove črne kože in postavili na to mesto košček bele kože. Čez nekaj časa je postajala prvotno bela koža temnejša in temnejša, dokler ni postala tako črna kakor njena črna okolica. Tudi nasproti poskus se je posrečil. Belokožcu so postavili košček črne kože. Nekaj tednov pozneje mu je začela zamorska koža bleleti in se ni razlikovala po 14em tednu v ničemur od bele kože Evropejca.

Dostikrat se nudi priložnost, da se išče in priporoča pri ranjenju dobro obvezo. Pri tem najbolj pravilno in skušeno sredstvo, katero vseh svojega antiseptičnega, hladilnega in bolečinolajšujočega učinka zabranjuje vnetja in poprej zaceli rane, je v celi monerhiji dobro znano praško domače mazilo iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni založnik v Pragi. Ker se to mazilo tudi pri večletni shranitvi ne spremeni ali izgubi svojega učinka, naj bode isto za nepričakovane slučaje v vsaki družini vedno pripravljeno.

Vojna med Rusi in Japonci.

Kuropatkin o zadnjem boju ob Jalu.

Brzjavka generala Kuropatkina o boju 1. t. m. potrjuje v bistvu že znana poročila,

da so Rusi pustili topove treh baterij, ker je bilo več del topničarjev in konj ubitih. V bolnišnico v Fengvangteng je bilo prenesenih dosedaj 800 ranjenecov, med temi 14 častnikov. Prevažanje ranjencev je zelo težavno. General Sasulic je poročal, da niso čete zgubile poguma vzlic znatnim zgubam. Zgube Japoncev so velike. Kakor poročajo vojaki, ki so se udeležili boja, je ležalo na bojišču 3000 do 4000 mrtic.

Angloški glas o zadnjih bojih.

„Morning Post“ opaza, da se zdi, da ni ruski poveljnik niti poskušal na reki se vzdržati, temveč se je želel umakniti, dokler je bilo še to mogoče. Zgube, o katerih se je poročalo, niso velike. Rusi so zgubili malo moštva. Na to so se Rusi umaknili proti Fengvangtengu, vzlic temu da je hotel japonski poveljnik to preprečiti. Ruski poveljnik se je torej pravčasno umaknil. „Daily News“ izražajo mnenje, da so dogodki ravno minolih dni popolnoma brez pomena za končni izid vojne. Operacije na reki Jalu se nikakor ne more primerjati z prvimi bitkami v nemško-francoski vojni oziroma s prvimi boji v začetku ameriške domače vojne. Vse te velike bitke niso imele na končni izid vojne nikakega vpliva. Velike vojaške države ne oslabé radi takih neuspehov. Rusko japonska vojna je enaka boju med Anglijo in Napoleonom I. Tudi če imajo Japonci zabilježiti 20 takih uspehov kakor so jih dosegli na reki Jalu, zamore trajati vojna mnogo let, ako se umaknejo Rusi od reke Jalu in proderajo Japonci v Mandžurijo. Japonci bo oviralo v njihovem delovanju dejstvo, da so razvrščeni v dolgi operacijski črti in strateški položaj se obrne v prilog Rusom.

Is Port-Arturja.

Admiral Aleksejev je brzjavil nadadmiralu velikemu knezu Alekseju iz Port Arturja: Poročam Vašej Visokosti, da je bil napad, s katerim je sovražnik poskušal v noči 3. t. m. zapreti uhod v portartursko luko junasko odbiti. Ob 1. uri zjutraj se je opazilo z vztočnih baterij 5 torpedovk, katere so se pa vsled streljanja baterij iz stražnih ladij umaknile proti jugu. Ob 1. uri 45 minut se je prikazal oddelek torpedovk 2 eno ladijo požgalko na celu. Proti tej poslednji so začele streljati naše baterije in ladje. Ladje „Otvazni“, „Giljak“ in „Gremjat“ in obratna baterija so s silnim streljanjem pogreznile osem ladij. Tudi dve torpedovki ste potonuli. Okolo 4. ure zjutraj so ustavile baterije in ladje streljanje. Vse ladje požgalke so bile oborožene s hitrostrelnimi topovi, iz katerih je sovražnik neprestano streljal. Trideset Japoncev je bilo rešenih, med temi dva smrtno ranjena častnika. Radi močnega valovanja je bila rešitev Japoncev zelo težavna. Mi nismo zgubili nobenega moža, ranjen je samo neki mornar s torpedovke „Bojevoj“.

O bitki pri Kjuljencengu.

General Kaštalinski je poslal obširno poročilo o bitki pri Kjuljencengu. Iz tega poročila je posneti, da se je 12. polk prebil med japonskimi vrstami in rešil svojo zastavo. Druga baterija ni preostalimi konji mogla na hrib — zato je zavzela prejšnjo pozicijo in je podpirala 11. polk, ki si je po dve uri trajajočem boju z bajoneti napravil pot. Tudi ta polk je rešil svojo zastavo, izgubil pa svojega zapovednika. Rusi so vsega skupaj izgubili kacic 2000 in 40 oficirjev. Izgube Japoncev morajo biti velikanske. Umikanje se je izvršilo v redu. V boju z 11. polkom so prišli Japonci baterijam tako blizu, da te niso mogle naprej. Topničarji so izgubili zapovednika Moravskega. Prva linija s puškami na stroj je izgubila polovico moštva in vse konje. Poskusilo se je topove z ljudmi spraviti na hrib, a to ni šlo. Ruski topovi so oddali 35.000 strelcev.

Port-Artur.

Rusko teleg. agencstvo javlja iz Port Arturja dne 4. maja zvečer: Sovražnik križa v bližini Port-Arturja. Pri zadnjem naskoku so Japonci, kakor se je sedaj dognalo, pripeljali dvanajst branderjev, dva sta pobegnila; kje se jih je osem potopilo, je natančno znano, kje pa sta se ostala dva potopila, se ne ve. — Lsti trde, da se je Japoncem posrečilo, zapreti vhod v port-arturski pristan. — Najnovejša poročila javljajo, da zapirata dva japonska branderja vhod in izhod iz portarturskega pristana. — Iz Tokio se poroča, da so bile tam velikanske manifestacije,

ker je došla vest, da je portarturski pristan zaprt.

Rusi odbili Japonce.

Sinočnja poročila govore o bitki pri Tangiangteng, ki je morala biti huda. Japonci so izgubili 10.000 mož, Rusi 7 tisoč. Japonci so bili strahovito odbiti. Podrobnosti se niso znane.

Današnja nekatera poročila pravijo, da je zmaga Rusov nad Japonci na reki Jalu le plod fantazije. Japonci se trudijo izkrcati vojaštvo v bližini Port-Arturja ter ga napasti s kopnega. Na poluotok Liatong izkrcava vojske. —

Nekaj izkušenj v industriji gledé na naše politično in gospodarsko življenje.

(Ponatis dovoljen le proti naznanilu vira). Mal prispevek k presojanju gospodarskih razmer Bosne.

(Konec).

Krvna osveta je bilo zanesena v Hercegovino iz Albanije, ali se ni posebno razširila. Statistika pa dokazuje, da v Albaniji je le 40% umrlih naravne smrti, vsi drugi so zapadli krvni osveti. Predaleč bi šel, če bi slikal podrobneje vse te sodbe, vse to se dobi v spisih dr. C. Truhelke.

Da je Bošnjak dober človek, dokazuje njegova velika ljubezen do otrok. Zakon brez otrok se smatra za nesrečo, in Bošnjak se trudi v tem oziru pomagati si. Zakon se v Bosni spoštuje jako visoko. To spoštovanje je tako, da je svetost in nerazdružljivost zakona v ljudstvu sploh priznana. Celo tam, kjer dovoljuje pravoslavna cerkev ločitve, so ne vporablja tega. Pred poroko se vrši zarokitev. Razmerje zaročenega do zaročene je v južnem delu dežele strožje nego na severu, ali zaročitev sledi v največ slučajih poroka, akoprav se na jugu drži zaročitev včasih na poseben način. Ako pa se je poroka izvršila, tedaj se jo smatra za nerazdružljivo, celo če ni otrok, kar smatra Bošnjak za veliko nesrečo, tudi ta okolščina ne vede do ločitve. Bošnjak, ki je praktičen, si zna tudi tu pomagati. V Hercegovini so se pripetili slučaj, ko je vzel mož k sebi drugo ženo, ali radi tega ni zavrnil svoje prave žene, marveč je ostala v hiši in v gospodinjstvu, ali prišlo je med njo in možem do novega razmerja, in sicer do pobratimstva. Žena je postala posestrima, mož pobratim, in od tega trenutka je nehala vsako zakonsko občevarje. Te posebne razmere so seveda le redke, ali še pred 14 leti je spoznal dr. Čivo Truhelka pri Gacku kmeta, ki je živel v takem razmerju, katero je pripoznavala cela okolica za pravo. Kakor je v življenju Bošnjakov marsikaj, kar se vidi posebno in tuje, tako se razločuje tudi zaročitev jako od našega nazora. Tako se nahaja v krajih okoli Bekije, to je v onem kosu dežele ob dalmatinski meji, ki sega od Grud do Imotskega v notranjost do Posusja, temeljno različno naziranje o zaročitvi. Zaročena se zatečeta za nekaj noči v kako tujo hišo, o cemu pa stariši nič ne vedo, ali zato pa vsa vas. Zaročena deklica spravi v svojo tajnost kako starejšo ženo, in pod njenim varstvom preživi dvojica nekaj nočij. Po tem občevarju dvojica nikakor ni vezana drug na drugega. Zgodi se celo, da večkrat dekleta odnehajo nego mladeniči ter se obrnejo do novega razmerja. Ako pa je imelo razmerje posledice, tedaj mladenič ni obvezan, poročiti deklico, ali poročiti pa se tudi ne sme z drugo, dokler se ne poroči ona s kom drugim ali dokler ne umrje. Pri tem pa je pripomniti, da si dekleta v Bekiji kot dekleta pač dovoljujejo velike prostosti, ki bi se pri nas smatrale za hude nenravnosti, ali kakor hitro se poročijo, ni na celem svetu zvestejših in udanejših žena kakor baš v Bekiji.

Počasi se spremenijo tudi tu naziranja ter približajo nam Bosnjaka, ki se je tudi že privadil, zatekati se k okrajnim sodnijam (kjer se nahaja poleg sodnika še 1 konceptni uradnik, 1 distriktni zdravnik, 1 gozdarski uradnik, 1 vodja zemljske knjige, 1 manipulacijski uradnik, 1 davčni uradnik in tudi 1 serijski sodnik), katerih ima na razpolago 54, ako se mu pripeti krivica; le-te ne zamude izrekat mu hitro in pravično razsodbo.

S tem sem navedel nekaj podatkov iz ljudskega življenja Bošnjakov. V prihodnjem

članku pa se pomenimo o kmetijskem gospodarstvu ter o finančni podpori Bošnjakov.

L. Rollett.

Opliv kolesarenja na zdrave in bolne živce.

Kolesarenje je, kakor sploh vsak šport, namenjeno le zdravim ljudem. Pri teh pomnožuje tek in celo presnovno telesa. Radi energičnega telesnega delovanja kroži kri hitreje po žilah, izplave strupove, presnovne produkte, ogljeno kislino itd. popolneje, priskrbi organizmu čistejši sokove; s pomnoženim tekom, obilnejšo hrano je združena boljša hranitev našega organizma. Koristne posledice se prikažejo pri deležnih mišicah kakor tudi pri živčevju. Boljša kri napaja živce z bogatejšimi redilnimi snovmi in jih s tem okrepuje; hitrejša presnova skrbi za zopetno prenovitev živčne tvarine. Kolesar čuti koj blagodejni vpliv svojega športa, njegova razpenjavost se mu večja in gibčnost njegovega živčenja mu vidno raste.

Kolesarenje pa vpliva tudi na možgane, duh in duševno razpoloženje zelo ugodno. Pospeši se tem podjetnost in hladnokrvnost. Ne samo urno gibanje in osvežujoča prememba zraku, ampak tudi lahkota, eleganca in igrača tega gibanja provzročuje prijetne posledice. Kolesarenje učini zabavo in veselje in kar je v veselje človeku, to mu je tudi zdravo.

Med pešcem in kolesarjem dobimo pa še drugo razliko. Prvi se izprehajajo mehniški in večkrat se ne more otresti mučnih skrbi in misli; zasledujejo ga pri vsakem koraku in zaželjeno razvedrenje izostane, medtem ko mora kolesar paziti, da ne pride v neljubo dotiko z vozom, z nepazljivim pešcem, ali drugim kolesarjem, izogibati se mora slabih poti in kolesu pretečih nevarnosti. Taka pazljivost pa ni utrudljiva, marveč odvrača vse skrbi vsakdanjega boja za obstanek, in spošni učinek: raztresenost duha in okrepcava živčevja.

Kako pa vpliva kolesarenje na ljudi z bolnimi živci? Odgovor na to vprašanje je zavisen od načina in teže bolezni. I zdravniške autoritete i ozdravljeni bolniki pričujejo, da kolesarenje koristi pri takozvani nervoznosti. Dr. Hemmond pravi, da je za nervozne ljudi kolesarenje večje koristi od električnega lečenja. Živčni zdravnik prof. Eulenburg pojasnjuje, da je v slučajih različne nervoznosti večkrat predpisal kolesarenje, katero je ugodneje vplivalo od vsake druge telovadbe. Posebno potrebna pozornost ni brez pomena neurastenikom (bolni prenapeti živci), ker jim zabranjuje, da bi se udali svojim stalnim slepilom. Seveda se mora kolesariti s prepotrebno pazljivostjo, kajti bolnih živcev ne ozdravijo strastni objemi s kakim deblom ob cesti, krvaveči poljubi s kakim zidom in ne baš prijetni počitki v občestnem jarku, in naj si je še tako blatno-mehka posteljica.

Pa ne samo pri nervoznosti, katera izvira iz prenapornega telesnega dela, tudi pri nervoznih glavobolih, kateri slede napornemu duševnemu delu, je kolesarenje blagodejnega vpliva. Kako okrepujoče mora biti za onega, kateri je presedel cel božji dan v zaduhlem uradu ali pa z dimom napolnjeni učilnici in napejal svoje možgane, ako lahko pohiti zjutraj in zvečer za urico časa na svojem jeklenem konjičku v lepo, čisto naravo! Sveži kisik mu oživi kri, oprosti možgane nanje pritiskujočega bremena tako, da se vrne telesno in duševno okrepcan in preživljen, in z novimi močmi zopet začneja svoje delo.

Nervoznost je pa slednjic tudi posledica brezdelnosti, ko se sicer mnogo uživa, pa se ta hrana ne prehavi. Kolikokrat dobimo gospo in višjih slojev, katera je zelo dražljiva in razvorna, ne da bi se morda silila k duševnemu ali telesnemu delu, čeprav si privoščila lahko spanja, počitka, dobre hrane in pijače, izlete in izprehode. Vsako živo bitje, žival i človek, postane pri premočnem miru in hrani ohlapno in leno, ako se krvi z energičnim telesnim gibanjem ne primora do hitrejšega kroženja in s tem poveča presnovo. Kakor ne more počasi tekoča voda v jarku nikdar odstraniti blata, gnilih in strohnelih tvarin, tako tudi po žilah leno se pretakajoča kri ne zmore odstraniti popolnoma onih razkrojil, katere tvori presnova. Dokazano je pa, da ravno

ta razk. ožila zastrupljajo živčevje. Tako samozastrupljenje je glavni vzrok nervoznosti pri gori omenjenih damah. V tem slučaju je najboljšo sredstvo: pospešitev krvnega teka in presnove. To se pa doseže z telesnim gibanjem, kakoršno nudi kolesarenje, medtem ko vplivajo posesti zračnih zdravilišč le začasno in mimogrede.

Pa tudi med moškimi najdeš nekaj odstotkov nervoznih. Omenimo samo zasebnike, ki vedno tožijo, kako hitro se utrudijo, kako slabo spe, kako se vedno boje, kako slab tek imajo i. t. d. Kolesarenje bi jih ozdravilo, kakor ozdravi tudi čistilce alkohola in nikotina, katerim preide leto za letom zaužiti strup v živce.

Skoraj vsi nervozni ljudje postanejo s časom hipohondrični, v svesti so si, da jim manjka samozvesti v nastopu in delovanju. »Kolesarenje«, pravi dr. Kaun, »potrebuje vso energijo bolnikovo k njegovemu ozdravljenju, in mu vzbuja ponosno čustvo, da lahko premaga z lastnimi močmi neprijetno zlo. Zavest dobrega dela ojači izgubljeno samočutje. Poprej se je zbal vsake stvari, sedaj nudi jasnega obraza svetu, njegovi nadležnosti in svojim nekdanjim tovarišem-hipohondrom svoje čelo.«

Kolesarenje vpliva torej ugodno na različne vrste nervoznosti, ako ni ravno bolezen že prehuda in ako ne izvira iz kake druge organske bolezni. To seveda razsodi zdravnik. Najbolje je, ako se obrne bolnik do zdravnika, kateri sam kolesari, kajti s kolesarenjem je ravno tako, kakor z drugimi medikamenti: ako se jih vžije v preveliki količini, so strupovi, v skrbno odmerjeni porciji pa zdravila. Vsakemu nervoznemu človeku bodi glavno pravilo: vozi raje prehitro kot pa prepočasno! Najbolje je, da si nabaviš najprej trokolo, ker provzroča balanciranje na majavem kolesu kaj rado strah in razvnetje. Tudi ni dobro, ako razdražuje nervozni kolesar svoje živce z alkoholnimi pijačami, kavo in smotkami, ako se vozari po prašnih, zelo obljubljenih cestah in ulicah. Ako hoče imeti mir in počitek, tedaj ven v samoto, v prosto, svežo naravo. Najprimernejši čas za kolesarenje, posebno po leti, so jutranje ure; večerni izleti na kolesu kaj radi provzročijo pri nervoznih ljudeh vsled hitrejšega krvnega gibanja slabo spanje. Zgodaj v posteljo, zgodaj ven s kolesom, vozi se pol ure ali celo uro, umij si telo z mokro junjo, in odpočij se potem nekoliko. Prijetne posledice ne izostanejo. Na kolo in ven v vse ozdravljajočo naravo! Porudela vam bode trudne obraze, navdahnila vas z novim življenjem, in zapodila bode vašega mučitelja, nervoznost, vam in vaši okolici v veselje in radost.

Iz „Knajpoveca“

Vlažna stanovanja.

Suhe stene in suh pod so temeljni pogoji, katere nam mora nuditi sleherni stanovanje z zdravstvenega stališča. To se ne nanaša samo na podzemeljska stanovanja, na poslopja v močvirnatih krajih, ampak tudi na nove stavbe. Mokrota v stanovanjih provzroča in povečuje na različni način nagnjenje k bolezni. Mokre stene lahko primerjamo mokrim oblekam. Vodene kapljice, katere zamašijo luknjice v stenah, ovirajo s tem naravno ventilacijo, in o važnosti take prezračitve se lahko prepričamo, ako pomislimo, da je edina, posebno pri nižjih slojih, kjer se odpre le tu pa tam skozi celo zimo kako okno. V vseh onih stanovanjih, kjer ni nikakega prevetrovanja, se nabere vodeni, gorki zrak, ker ne more zapustiti notranjih prostorov skozi nevidne luknjice v steni vodna para, katera je nastala vsled dihanja in vsled domačih opravil, kakor kuhanja, umivanja in pranja. Gorak in mokrotan zrak pa omehkuje pljuča, sapnik, ceorganizem. Ako pa stopi kdo s svojim omehkuženim telesom na prosto, kjer je zrak mrzlejši in sušji, se koj prehladi, kakor se tudi koj prehladi, ako stopi iz gorke kopelji na prosto.

Mokrotne stene vplivajo tudi na gorkotne razmere stanovanj zelo občutljivo. Stene porabijo namreč mnogo gorkote, katera jim služi pri izhlapiju vode v stenskih luknjicah; sobni zrak se pa s tem ohladi, začena se vsled tega hitro pregibati, in to je posebno v mrzlem letnem času navadni vzrok katarjev.

Iz mnogih preiskavanj slavnih bakterijologov vemo, da je potrebna za razvoj in razplodbo najmanjših organizmov dolo-

čena stopinja mokrote. In res, v vlažnih stanovanjih se zaredi zelo hitro in lahko preobilica plesnivcev in gnjilobnih kalij, katere vplivajo raztvorjajoče in uničujoče na hranila, pohištvo, tramove in stene in katere škodujejo tudi zdravju prebivalcev s svojim neprijetnim, plesnivim duhom. S prahom preidejo na vlažne stene tudi človeškemu organizmu neposredno škodljive bakterije, zaplodé se silno hitro in provzročajo, kar se je že večkrat lahko opazalo, hude bolezni.

Ako nočemo škodovati svojemu zdravju, ako si nočemo okrajšati življenja, je neobhodno potrebno, kolikor možno hitro izvršiti vse naredbe, da se stanovanja posuše. Tu bodi koj omenjeno, da se pri visoki talni vodi brez škode lahko naseli v gorenjih nadstropjih, ker talna voda ne prekorači pritičja. Isto velja tudi o poslopjih v poplavljenih pokrajinah. Naj si je tudi vdrla voda v nadstropja, se vendar ocedi mokrota in vlažnost radi svoje teže v spodnje zidovje, vkljub temu se mora seveda vedno pustiti vstop solncu in vetrovom s tem, da se odpró okna in duri, kuriti se mora noč in dan v takozvanih koaksovih železnih koših ali pa v železnih pečeh, nikakor pa ne v lončenih. Tu namreč, kakor tudi pri novih stavbah je prvi pogoj večinoma žareča toplota. Ako se postavi železni koš napolnjen z žarečim koaksom v bližino vlažne stene, se ta koj ogreje z žarenjem, voda izpuhteva kar vidno, in vodno soparo odganja preprih. Iz še vedno vlažnih delov stene se pomika voda radi kapilarnosti v že suhe partije, in posušenje se posreči bolj gotovo in hitreje na ta način, kakor pa z lončenimi pečmi, pri katerih se bi dosegla velika gorkota le s tem, da so take peči zelo velike, ali pa, da se porabi pri tem ogromnega kuriva.

Ako provzroča v podzemeljskih stanovanjih mokrota talna voda, se je ne more nikdar odpraviti, ker prihaja vedno nova voda iz bližnje zemlje v stene. Take prostore bi morala sanitetna policija kratko malo prepovedati in odstraniti prebivalce.

Kdaj pa je nova stavba dovolj suha, da se lahko vanjo naselimo? Prej smo že omenili, da curlja voda po zidovju navdol. Torej ne moremo soditi cele hiše po posušenju gorenjih nadstropij, posebno ker so zraven tega gorenja nadstropja pristopnejša solncu in vetrovom. Ako pa zapazimo, da je prostor, ki je v pritičju obrnjen proti senčni ali vetrni strani, dovolj suh, tedaj sklepamo lahko z gotovostjo, da so tudi vsi drugi prostori hiše dovolj suhi.

Večkrat se dogodi, da se prikažejo v navidez že suhih novih stavbah in sicer, ko se je že človek vanje naselil, najraje ravno pri kurjenju, zopet temne, vlažne lise na steni. Ako ni bila stena popolnoma, skozi in skozi že suha, kar se večkrat dogodi pri novih poslopjih, ni treba ravno mnogo vode, da bi se z njo zaprle luknjice tu pa tam na površju stene s kapljicami, in prikažejo se omenjene vlažne lise, katere so navadno posledice vlažnega zraku, vsled česar se pojavljajo ravno vsled kurjave omenjene lise. Gorkota v peči ogreje namreč najprej najbližjo okolico, voda izhlapi, tako da je kmalu zrak v sobi nasičen s parami. Kjer je pa stena bolj oddaljena od peči, in vsled tega tudi mrzlejša od s soparami nasičenega zraku, nastani se na istem prostoru sopara, in ako je ostalo že od zidanja kaj vode v stenskih luknjicah, ni treba ravno mnogo, da se iste luknjice zopet napolnijo. Tudi tu je torej na mestu vedno prenovljenje zraku potom odprtih oken in vrat pri sočasnem kurjenju v koaksovih železnih koših in železnih pečeh.

Iz „Knajpoveca“

Naznanilo.

Podpisane si usojam naznanjati slavn. občinstvu, da razun posla z nakupom in prodajo in vzajemno trgovino, sem ustanovil na tučajnjem trgu:

trgovsko agenturo

(z dovoljenjem c. kr. namestništva tržaškega)

v Gorici, tekališče Josipa Verdi st. 45.

za posredovanje pri najemščinah, vposajenja služabništva itd.

V to svrhu vabim gospodarje, hišne oskrbnike in vse one, kateri imajo sobe za oddati v najem, da se javijo pri meni.

Z ozirom na zaupanje, katero sem užival doslej, pričakujem, da me bo sl. občinstvo tudi v tej stroki podpiralo ter se skupno obračalo na-me. V tej nadi bilježim z odličnim spoštovanjem

Jakob Tomžina.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo
Kneippovo sladno kavo

kot primes vsake
dane kave pijače

Gorica • Gorica

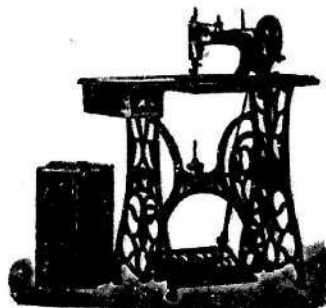
Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj« - pivo.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 30-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezumno. **Pfaffovi** šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene. **Pfaffovi** šivalni stroji so posebno pripravljeni za umetno vezanje (rezanje) ter se poučuje brezplačno. **Pfaffovi** šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Saloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokelesna Kunška ulica 14

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejita daje na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vključbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadrugaški vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1.210.300—

b) vplačani 405.188—

Dana posejita 1.631.164—

Vloge 1.308.438—

1 pristen pes dakelj,

2 leti star, se odda radi preselitve zastonj v dobre roke.

Povprašati je med 12. in 2. uro pop. v hotelu Tiroler-Hof v Gorici.

Razglas.

Podpisano županstvo naznaja, da bodeta odslej v Štanjelu na Krasu vsako leto dva nova semnja, in sicer eden dne 21. maja, drugi pa 22. avgusta.

Županstvo v Štanjelu na Krasu
dne 1. maja 1904.

Službe išče

orožniški postajevodja v pokoju, vešč slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi.

Ponudbe na naše upravnistvo.

Razpis stavbe.

Podpisano županstvo odda ponudbenim potom zgradbo

„Občinskega doma“ v Št. Ferjanu.

v proračunjeni skupni svoti 12.793 K 40 vin.

Pismene ponudbe, ki naj bodo kolekovane z 1 K, zapečatenene in od zunaj kot take označene, morajo obsegati ime, priimek, poklic in stanovanje ponudnika.

Ponudbi je priložiti 5% varščine od zneska onih del, na katera se ponudba glasi, ali pa za skupno delo.

Ponudbe se bodo sprejemale do dne 19. t. m. ob 10. predpoldne; na kasneje došle ponudbe se ne bode oziralo.

Načrte, troškovnik in stavbene pogoje si lahko ogleda vsakdo v navadnih uradnih urah pri podpisnem županstvu.

Županstvo v Št. Ferjanu,
dne 5. maja 1904.

Župan: **Klanjšček, s. r.**

Anton Počenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priloga

pristna bela
in črna vina
izvipavskih,
furlanskih,

brskih, dal-
matinskih in
isterakih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpoka po železnici na
vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzore.

Cene zmerno. Pošta plačana.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih
nervozni, boleznih, naj zahteva knjižico
o teh boleznih. Dobi se zastonj in
franko v priv. Schwann-Apoteke,
Frankfurt a. M.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drugega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.

Svetilnice. — Rožni venc. — Mašne
knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 2 35-8

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo po-
gasiti samo s

Smekalovimi

brizgalnica

nove sestave, koje od de se
in leve strani vodo vleče in
mečejo. V vsakem položaju
delujoče kretanje brizgalnice
nepotrebno!

R. A. Smekal

Zagreb,

skladišče vseh gasilnih pred-
metov, brizgalnic, cevi, pasov,
sekiric, sekalk in gospodarskih
strojev.

!!! 129 odlikovanj !!!

Josip Rovnan - Gorica,

Rabatišče šte. 20 in 22.

Priporoča se gg. gostilničarjem in zasebnikom iz mesta in
dežele v svrhu cenj. naročil na izborna eksportna

marčno pivo
iz prve kranjske eksportne pivovarne in sladovne na par

T. Fröhlich na Vrhniki.

Pivo se dobi vedno sveže v sodčkih in steklenicah tudi v
podružni zalogi na Goričici pri Rebku.

Ob enem opozarja uljudno, da ima zalogo in zastopstvo valjč-
nega mline W. Jochmann iz Ajdovščine. Mlinski izdelki te domače
tvrdke nadkriljujejo vsako ptujo konkurenco glede kakovosti. V za-
logi je razen bele moke raznih vrst tudi vedno pšeničen in turčin
zdrob (Gries) in drobni otrobi.

Najboljša reklama

za Ilirske testenine je fakt, da jih slovenske
dežele konzumirajo ogromne množine, med tem ko se
druge testenine nikakor niso mogle vdomačiti.

Josip Marmolja

v Mirnu,

trgovina na drobno in na debelo.

Dobiva se po najnižjih cenah
kolonijalno blago.

Zaloga moke, otrobov prvih mlinov.

Potrebščine za čevljarje.

Obširna zaloga mavca (škajole) prve vrste.

Razna vrtna semena,
zelenjave, cvetlic, detelje in
trave za umetne, stalne se-
nožeti.

Posebnost:

Novoliznati prah, ki uničuje
predilnico (las),
ki ne škoduje detelji, ampak provzroči,
da na istem mestu kjer se je nahajala
predilnica detelja še močnejše raste. —
Dobiva se v zavitkih od 2 do 5 kg
po zmerni ceni.

Prva koncesijonirana delavnica z mo-
tornim obratom za fino mehaniko, fiziko, ma-
tematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd.
Vpeljava strelododov, brzojavov, hišnih tele-
fonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po ceni.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojašnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo
in električno luč.

Posamezni deli za električno, plinovo vodno
in parno vpeljavo. Pumpe, železne in kovinske
cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhi jaskih
nožev, brivskih britev, škarij itd.

Razp. šiljatev na deželo se izvrši hitro in
— po ceni. —

Jakob Šuligoj

urar

v Gorici

c. kr. železnice

Gospod. ulica 25.

priloga

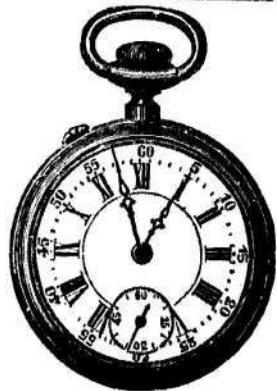
raznovrstne ure

posebno sedaj za

birmance

po jako nizkih cenah:

srebrne ure za dečke od 4 gld. in pol naprej, zlate od 20
gld. naprej srebrne ure za deklice od 5 gld. naprej in zlate
od 11 gld. naprej.

Išče se

pridne delavce za tolčenje
grupeža pri gradbi ceste Gmünd-
Rennweg na Koroškem. Po-
nudbe na gradbeno vodstvo —
Eisentratten.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z vošč. kakor
500 pedehami od ur, zlatih, sre-
brnih in muzikalnih predmetov,
kateroga pošilja zastonj in poštne
prosto

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Česko).

C. kr.
privilegirani

aparati za:
krojiti obleke

M. Poveraj

v Gorici, na Travniku šte. 5.

Civilna, vojaška in uradniška krojač-
nica I. vrste.

Velika zaloga vsake vrste blaga
za obleke iz inozemskih in avstrijskih
tovaren, gotovih oblek, perila vsake
vrste, vso paradno pripravo z orožjem
za vojaški in uradniški stan.

„Sokolska“ kompletna obleka popred-
pisu K 35.— Na obroke K 36.— Ob-
leke za birmance od 7 kron naprej; za
dečke od 3—9 let od 2 kron naprej; za
gospode od 17 kron naprej.

Novi aparati, s katerimi lahko vsakdo
brez pogreška reže obleko v 40 velikostih.

Cena le 10 kron.

Se priporočam slavnemu občinstvu
iz mesta in z dežele.

Gorica — Gorica

Klimatično zdravilišče.

Hôtel Südbahn

na Telovadnem trgu, poleg ljud-
skega vrta. — Hotel prvega reda.
— V hotelu in dependanci nad
70 sob in salonov. — Lastna
električna razsvetljava. — Elek-
trični avtomobil-omnibus k vsem
brzovlakom in po potrebi. —
Velik park pretežno z eksotičnim
rastlinstvom. — Mirna, krasna
lega, nič prahu, kakor nalašč
za one, ki hočejo prijetno in
mirno preživeti nekaj časa v
Gorici. — Izborna kuhinja in
klet. — V hotelu je obsežna
knjižnica.

Anton Krušič

trгоvec in krojaški mojster

v Gorici, ulica Gius. Verdi št. 33.

naznanja slavn. občinstvu, da je dobil
ravnokar sveže angleško in avstrijsko
blago raznih vrst v veliki izbiri za
bližajočo se spomladno sezono.

Enako je dospela ravnokar velika izbira

gotovih oblek in površnikov

za pomladansko sezono.

Za izdelek iz lastnega blaga jamčim.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Proti protini in revmatizmu

je tisoče in tisoče ljudij vspešno rabilo
Zoltanovo mazilo proti
protinu in revmatizmu.

Mnogi trdijo, da
se to mazilo iz-
vrstno vporablja
tudi pri takih bo-
leznih, kjer celo
dolgoletne kopelji
niso mogle po-
magati.

Cena steklenice 2 K
v lekarnah.

Direktna pošta raz-
pošiljatev izdelova-
telja:

lekarnarje

Béla Zoltán

Budimpešta.

! Svoji k svojim !

Opozorjamo vsakega varčnega in redoljubnega gospodarja, da edina hrvatska zavarovalna zadruga

„CROATIA“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreba
z jamstveno glavnico 500.000 kron
in temeljno glavnico 200.000 kron

sprejme vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) in premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, blago, žito, seno, slamo, blago zloženo na prostem ali v skladiščih) v zavarovanje proti ognju in strelu ob najnižji ceni in najboljšem jamstvu.

Ista posreduje posojila na nepremičnine za svoje zavarovance pri prvih denarnih zavodih. Dolžnost je vsakega dobrega Slovana zavarovati se pri domačem zavodu, že da ne gre denar v tujino.

Glavne zastopstvo za Trst, Goriško in Istro je izročilo ravnateljstvo gosp. Ivanu Gorupcu (Trst, ulica Miramar 1') svojim pravnim konzulentom v teh pokrajinah je imenovalo gosp. dr. Otokarja Rýbařa, odvjetnika v Trstu.

! Svoji k svojim !

Glavno poverjenišvo za Goriško in Gradišansko v Gorici ulica
Barzellini šte. 22.

V Ameriko potujoči

naj se blagovolijo obrniti na

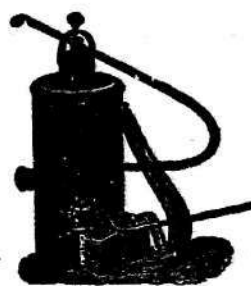

Agenturo Zwilchenbart
v Buchsu ali Baslu (Švica)

Havre - New York.

Vožnja čez morje samo 6 dni.

Na vsako vprašanje daje se kretom pošte in brezplačno odgovor in pojasnila.

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadjno drevje

z mešalom za mešanico iz bakra in apna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,

brizgalnice (streljke) za sadjno drevje z natanjko namerjeno petrolemešanico,

svetilnice na acetalen da se ulove leteči hrošči,

hidravlične stiskalnice za vino,

stiskalnice za vino in avce s diferencijalnim pritiskom,

stroje za drobljenje, stiskalnice,

čisto nove mline za grozdje,

nove priprave proti peronospori in za žveplanje,

sesalke za vino, cevi za vino,

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot

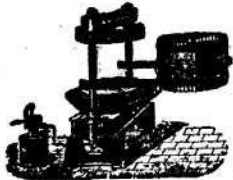
zbiralnike (trileure), mlatilnice, vitale (gepel) i. t. d.

razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

lg. Heller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Cenilniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.

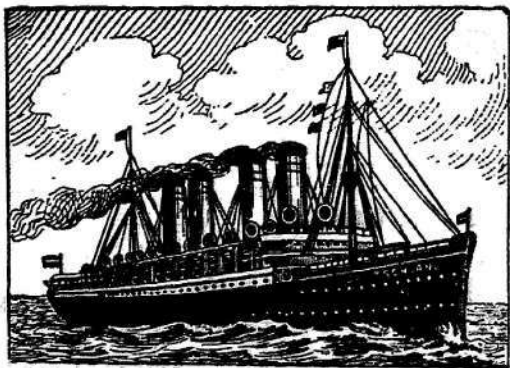

Sedaj gld. 70

zelo znižane

vozne cene v

Ameriko

Prej gld. 105

Ravno ista

vožnja in po-

strežba

kakor prej

Iz Ljubljane v Novi-York samo gld. 70

s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvania, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija itd. toliko višje kolikor je tarfna cena po ameriški železnici; s priznanim najboljšimi parniki družbe

Hamburg - Amerika Linie

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje 20 kron are na moj naslov:

Fr. Seunig — Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na dokljetje in smrt s zmanjšanimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseokoli slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarno so v lastni hiši Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnorske namene.

Prosimo zahtevati listke!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne mostelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovesnih tovarn. Opozorja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno niskih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojfo št. 11.
Edina zaloga stavbnih potrebščin v Gorici.
Pocinkana žica za vinograde po znižanih cenah!
Pozor!
Eno krono nagrade
izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditimi najnove ameriške blagajne, da je kupil pri njej za 100 K blaga.

Prosimo zahtevati listke!

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznavni najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Ohranitev zdravega želodca

obstoji glavno v ohranitvi, v pospeševanju in uravnavi prebavljanja in odstranjenju nadležne zaprtosti. Skušeno, iz najboljših in uspešnih zdravilskih zelišč skrbno pripravljeno, tek vzbujajoče, prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče d-mače sredstvo, ki ozdravi znane posledice nezmernosti, pogreške v dieti, prehlajenja in nadležno zaprtost, kakor zgago, napenjanje prebnilno kisline in lajša krčevite bolezni je zdravnikova Rosa balzam za želodec iz lekarn B. Fragner v Pragi.

Svarilo

Vsi deli omota imajo postavno deponirano varstveno znamko.

Glavna zaloga: lekarna B. Fragner, c. kr. dvorni založnik

„Pri črnem orlu“, Praga Mala strana na voglu Spornrove ulice č. 203.

Razpošilja se vsak dan. Proti naprej poslanemu znesku K 256 se pošlje velika steklenica in za K 150 majhna steklenica franko na vse postaje avstro-ogerske mornarice. Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

V Gorici v lekarnah: Cristofolotti, Gliblich, Pontoni in Gironcelli.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Via Teatro št. 5.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moka, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške plince, potice itd.

Zaščitna znamka: SLOBO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarnice v Pragi

priporočano kot izvrstna bel ublažujoča mazilo; za ceno 80 h, kron 1-40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenici z našo zaščitno znamko „SLOBO“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarnice in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdna s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“

PRAGI, Elisabethgasse št. 5.

Dobi se v lekarni

„Pri Zvilkarju“ Robert Kastner, Tolma.

